

Δημιουργικό Εργαστήριο

Πανεπιστήμιο Κρήτης
Π.Τ.Δ.Ε.
ΚΕ.Μ.Ε.Ι.Ε.Δ.Ε
(Κέντρο Μελέτης και Έρευνας Ιστορίας
της Εκπαίδευσης και του Διδασκαλικού Επαγγέλματος)
Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα
Έπιστήμες της Αγωγής: Κριτική
Παιδαγωγική και Εκπαίδευση Εκπαιδευτικών

Φεβρουάριος 2021

Οργάνωση Εργαστηρίου
Πέλλα Καλογιαννάκη

Συγκέντρωση Υλικού: Γιάννης Ιερωνυμάκης

Δημιουργία e-book: Γιώργος Πανταζής

Εξώφυλλο: Rad Hourdakís

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΚΡΗΤΗΣ**
**ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ
ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ**

**ΚΕΝΤΡΟ ΜΕΛΕΤΗΣ ΚΑΙ
ΕΡΕΥΝΑΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΚΑΙ ΤΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΟΥ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ**

(ΚΕ.ΜΕ.Ι.Ε.Δ.Ε.)

Εισαγωγικά

Το παρακάτω δημιουργικό εργαστήριο έδωσε αφορμή στους μεταπτυχιακούς φοιτητές/φοιτήτριες του Μεταπτυχιακού Προγράμματος 'Επιστήμεστης Αγωγής: Κριτική Παιδαγωγική και Εκπαίδευση Εκπαιδευτικών' να αποτυπώσουν σκέψεις και συναισθήματα, δημιουργικότητα και φαντασία με έναν εναλλακτικό τρόπο, προσεγγίζοντας ουσιαστικά την Κριτική Παιδαγωγική μέσα από το τετράπτυχο αξιακό σύστημα: Αγάπη, Ελπίδα, Ελευθερία, Δικαιοσύνη. Η προσέγγιση αυτή πέρασε μέσα από την Τέχνη και την έκφραση: τη δημιουργική γραφή, τη ζωγραφική και την ποίηση.

Το αποτέλεσμα αυτής της προσπάθειας φαίνεται να είναι εξαιρετικά δημιουργικό, καινοτόμο και βιωματικό. Η ενθάρρυνση και η προοπτική της χρήσης τέτοιων παραδειγμάτων στο πλαίσιο της Κριτικής Παιδαγωγικής και της Τέχνης υπήρξε ο βασικός στόχος αυτού του δημιουργικού εργαστηρίου.

Ο αναγνώστης/αναγνώστρια προτείνεται να αφεθεί στις σελίδες που ακολουθούν με στοχασμό, δημιουργικότητα, φαντασία και κυρίως με αγάπη, ελπίδα, ελευθερία και δικαιοσύνη.

*Πέλλα Καλογιαννάκη
Φεβρουάριος 2021*

Το παρακάτω δημιουργικό εργαστήριο παρουσιάζεται χωρίς καμία αλλαγή στα κείμενα του καθενός/της καθεμιάς.

Στους φοιτητές/φοιτήτριες δόθηκε το παρακάτω:

Διάλεξε μία από τις παρακάτω λέξεις –κλειδιά
οι οποίες είναι σημαντικές για την ανάπτυξη του ανθρώπου
Αγάπη, Ελπίδα, Ελευθερία, Δικαιοσύνη

και γράψε μία σύντομη ιστορία/ ένα σχόλιο/ έναν διάλογο/ ή ό,τι άλλο προτιμάς
χρησιμοποιώντας τον γραπτό λόγο

Ο καθένας, η καθεμιά σας, ας προσπαθήσει να ζωγραφίσει κάτι σχετικό με τη λέξη- κλειδί που θα διαλέξει: **Αγάπη, Ελπίδα, Ελευθερία, Δικαιοσύνη**

Ο καθένας, η καθεμιά σας, ας προσπαθήσει να γράψει ένα ποίημα με βάση τη λέξη- κλειδί που θα διαλέξει: **Αγάπη, Ελπίδα, Ελευθερία, Δικαιοσύνη**

Οι παρακάτω φοιτητές/φοιτήτριες μετείχαν με αλφαβητική σειρά:

ΑΓΓΕΛΗ ΘΕΟΔΩΡΑ, aggeli_theodora@hotmail.com

ΑΛΙΦΙΕΡΑΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ, efialif@yahoo.gr

ΑΣΟΥΜΑΝΑΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ, asoumele@gmail.com

ΒΑΓΙΩΝΑΚΗ ΜΑΡΙΑ, maraki-vag@hotmail.com

ΒΕΛΗ ΣΤΕΦΑΝΙΑ, stefaniavel@yahoo.gr

ΓΙΑΝΝΟΥΛΗ ΜΑΡΙΑ, m.giannouli93@gmail.com

ΔΑΒΡΑΔΟΥ ΕΡΜΙΟΝΗ, ermioni.davradou@gmail.com

ΔΑΜΙΑΝΑΚΗ ΚΑΤΕΡΙΝΑ, Damianaki@hotmail.gr

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗ ΒΑΣΙΛΕΙΑ, daskalakib@gmail.com

ΔΑΦΕΡΜΟΥ ΑΦΡΟΔΙΤΗ, dafermou_af@hotmail.com

ΔΕΛΗΜΠΑΣΗ ΝΙΚΟΛΛΕΤΑ, nikdeli@outlook.com.gr

ΔΟΚΙΑΝΑΚΗ ΟΛΓΑ, olga.dokianaki@gmail.com

ΔΟΥΛΓΕΡΑΚΗ ΑΘΗΝΑ, athina_doulgeraki@yahoo.gr

ΖΕΣΤΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ, christianazes@hotmail.com

ΖΩΛΟΤΑΚΗ ΕΥΑΝΘΙΑ, evoulinizlt@gmail.com

ΚΑΠΑΝΤΑΪΔΑΚΗ ANNA ΜΑΡΙΑ, annamariakapa@hotmail.com

ΚΑΡΑΜΠΕΣΙΝΗ ΚΑΛΛΙΟΠΗ, kkarabesini@outlook.com

ΚΑΡΙΝΤΖΑΪΔΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ, nikolaskarin@gmail.com

ΚΑΤΣΟΛΙΑ ΕΛΕΝΗ, selenia.katsolia@gmail.com

ΚΑΨΙΔΟΥ ΜΑΡΙΑ, mkapsidou@gmail.com

ΚΑΨΩΓΕΩΡΓΟΥ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, kapsvivian6856@gmail.com

ΚΟΡΣΙΑΝΟΥ ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ, χkorsianou@gmail.com

ΚΟΥΤΣΑΚΗ ΑΡΤΕΜΗΣΙΑ, ARTKOUTSAKI@GMAIL.COM

ΛΙΟΥΔΑΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ, glioudaki@gmail.com

ΜΑΝΟΥΣΑΚΗ ΓΑΡΥΦΑΛΙΑ, filia.gari@gmail.com

ΜΑΝΔΡΕΛΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, gmandrelas@gmail.com

ΜΑΥΡΟΓΙΑΝΝΑΚΗ ΚΑΤΕΡΙΝΑ, amavrogian@ote.gr

ΜΠΑΜΠΑΛΗ ΔΩΡΑ, adorb2003@yahoo.com

ΝΕΜΠΑΥΛΑΚΗ ANNA, annanempavlaki27@yahoo.gr

ΠΑΔΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΜΥΡΤΩ, adraxtim@gmail.com

ΠΑΠΑΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, vassiliki.pap@hotmail.com

ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΔΗ ΕΥΡΥΔΙΚΗ, vperisteridi@yahoo.gr

ΡΙΤΖΑΚΗ ΑΛΚΥΟΝΗ, ALKIONIRITZAKI96@GMAIL.COM

ΡΟΒΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, dimitrisro101@gmail.com

ΡΟΥΜΠΕΙΔΗ ΑΓΓΕΛΙΚΗ, angelikiroumpeidi@gmail.com

ΡΟΥΣΟΥ ΙΣΜΗΝΗ, isminiroussou@hotmail.com

ΣΑΜΠΡΟΒΑΛΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, samprovalis@gmail.com

ΣΙΜΑΚΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ, vaggossimakis1994@gmail.com

ΣΙΣΚΑΣ ΓΙΩΡΓΟΣ, alfredojamesp@hotmail.com

ΣΤΑΤΗΡΑ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ, voulastat@yahoo.gr

ΤΣΑΝΑ ΜΑΡΙΑ, maria_tsana@yahoo.gr

ΤΣΙΝΤΖΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, aler1414@gmail.com

ΦΑΣΟΥΛΑ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ, anastasiafa12789@gmail.com

ΧΑΡΙΤΑΚΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, jimxaritakis@gmail.com

ΧΡΗΣΤΑΚΗ ΒΙΚΥ, christaki.v@gmail.com

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ

Αγγέλη Θεοδώρα

Έχω μια τίγρη μέσα μου, άγρια λιμασμένη
π' όλο με περιμένει κι όλο την καρτερώ,
τηνε μισώ και με μισεί, θέλει να με σκοτώσει,
μα ελπίζω να φιλιώσει καιρό με τον καιρό.

Έχει τα δόντια στην καρδιά, τα νύχια στο μυαλό μου
κι εγώ για το καλό μου για κείνη πολεμώ
κι όλου του κόσμου τα καλά με κάνει να μισήσω,
για να της τραγουδήσω τον πιο βαρύ καημό.

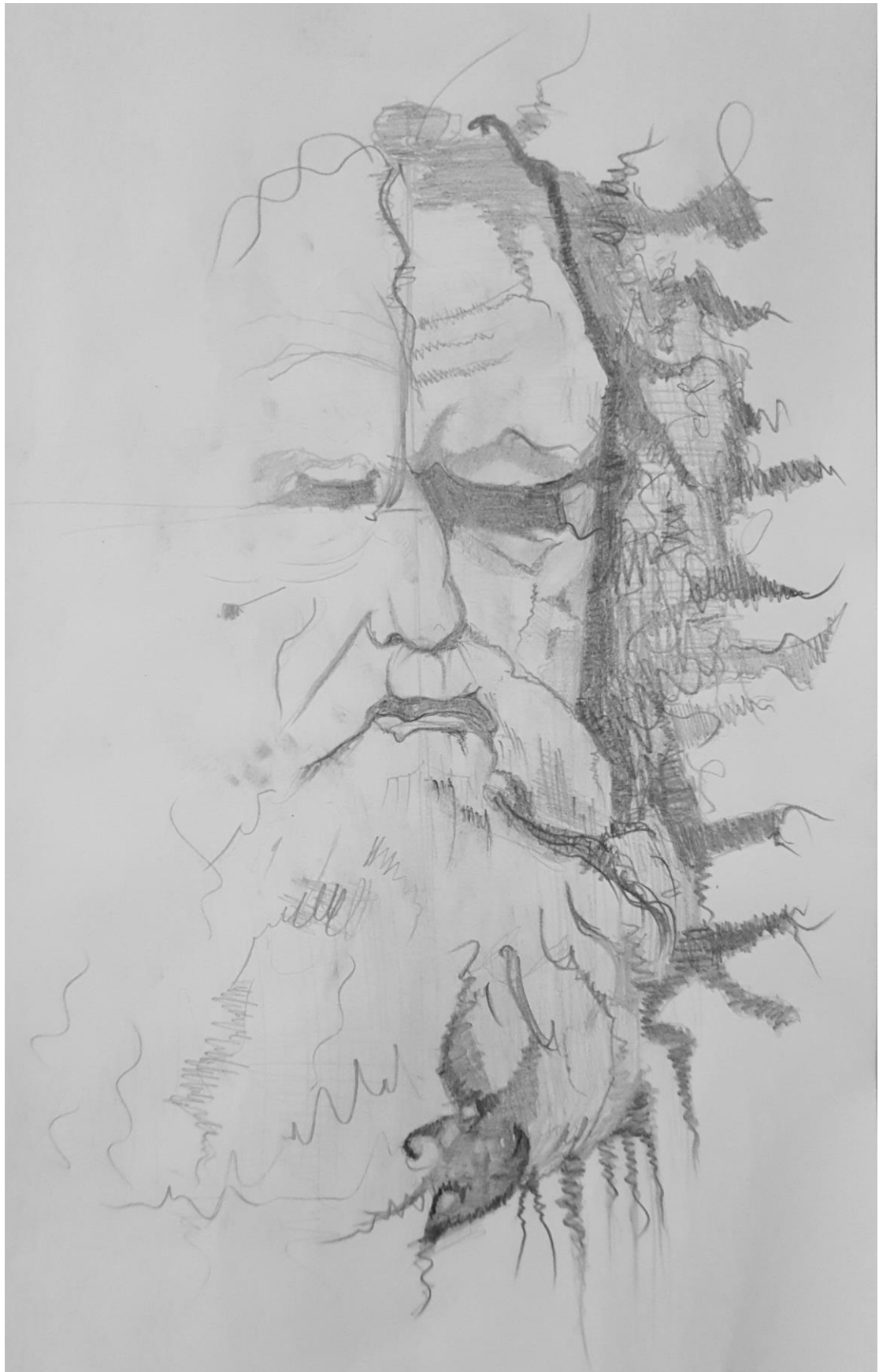
όρη, λαγκάδια και γκρεμνά με σπρώχνει να περάσω,
για να την αγκαλιάσω στον πιο τρελό χορό,
κι όταν τις κρύες τις βραδιές θυμάται τα κλουβιά της,
μου δίνει την προβιά της για να τηνε φορώ.

Καμιά φορά απ' το πιοτό πέφτομε μεθυσμένοι,
σχεδόν αγαπημένοι, καθείς να κοιμηθεί
και μοιάζει ετούτη η σιωπή με λίγο πριν την μπόρα,
σαν τη στερνή την ώρα που θα επιτεθεί.

και μοιάζει ετούτη η σιωπή με λίγο πριν την μπόρα,
σαν τη στερνή την ώρα που θα επιτεθεί.

Η μάχη ενάντια στο μικρό και συμβιβασμένο εαυτό, που λίγο πολύ όλοι μας κρύβουμε
στα σκοτάδια της ψυχής μας. Καλή νίκη, λοιπόν, στη σύγκρουση....

Καλή λευτεριά.....

Ποιος είπε πως η ελευθερία δεν υπάρχει;

Αν τη ψάχνεις γιε μου εκεί έξω θα απογοητευθείς, ίσως και να ναι μάταιο...

Μέσα σου θα βρεις την ελευθερία! Άκου με που σου λέω... Εκεί να ψάξεις...

Έτσι έκαμα και γω, μονάχα ετούτη εδώ η λύρα και κάτι σκουριασμένες αναμνήσεις μου μείναν, που μέχρι και αυτές φθείρουν ενάντια στο χρόνο...

Για φαντάσου! Τούτα ήταν γιε μου τα μοναδικά μου όπλα για να πετάξω προς αυτή...!!!

Αλιφιεράκη Ελευθερία

ΑΓΑΠΗ

-Αγάπη: μου είπες ψέματα λοιπόν, για πάντα δεν υπάρχεις...

-Έρωτας: Και τι στεναχωριέσαι; αφού για πάντα είσαι συ....

-Αγάπη: και αν μου φύγεις πώς θα ζω;

-Έρωτας: Με την ανάμνηση μου, φτάνει και περισσεύει

-Αγάπη: Θα είμαι μισή και θα πονώ...

-Έρωτας: Θα είσαι γεμάτη.

ΕΛΠΙΔΑ

Μουντά και γκρίζα μοιάζουν όλα δίπλα μου,
οι άνθρωποι σκυφτοί και άχρωμοι,
άχρωμοι στα λόγια, άχρωμοι στις σκέψεις,
άχρωμοι και ανέκφραστοι.

Μα να εκεί, πιο δίπλα όλα αλλάζουν,
ένα μικρό παιδί γελά και ο κόσμος όλος γίνεται φωτεινός,
Σηκώστε τα κεφάλια σας να δείτε, πάρτε ανάσα δροσερή,
ξανασκεφτείτε.....

Δεν είναι απλά ένα μικρό παιδί αυτό που δίπλα σας γελά,
είναι η Ελπίδα, αυτή που χάσατε στο διάβα.
Σε σας γελά και σας θυμίζει, πηγή ζωής πως είναι και χαράς
Μην το ξεχνάς, μην λησμονείς.....
αλλιώς χωρίς αυτήν ποιος λόγος για να ζεις.....

Ασουμανάκη Ελευθερία

Τι να είναι η Ελευθερία..

Ίσως να' ναι Απραγία,

Ίσως να' ναι Εξουσία...

Άλλος τη λέει Ευτυχία,

Άλλος όμως Τιμωρία...

Κάποιοι βλέπουν Τραγωδία,

Κάποιοι όμως Κωμωδία...

Φίλη της καλή η Ηρεμία,

Και καμιά φορά η Τυραννία...

Για να έρθει η Αρμονία,

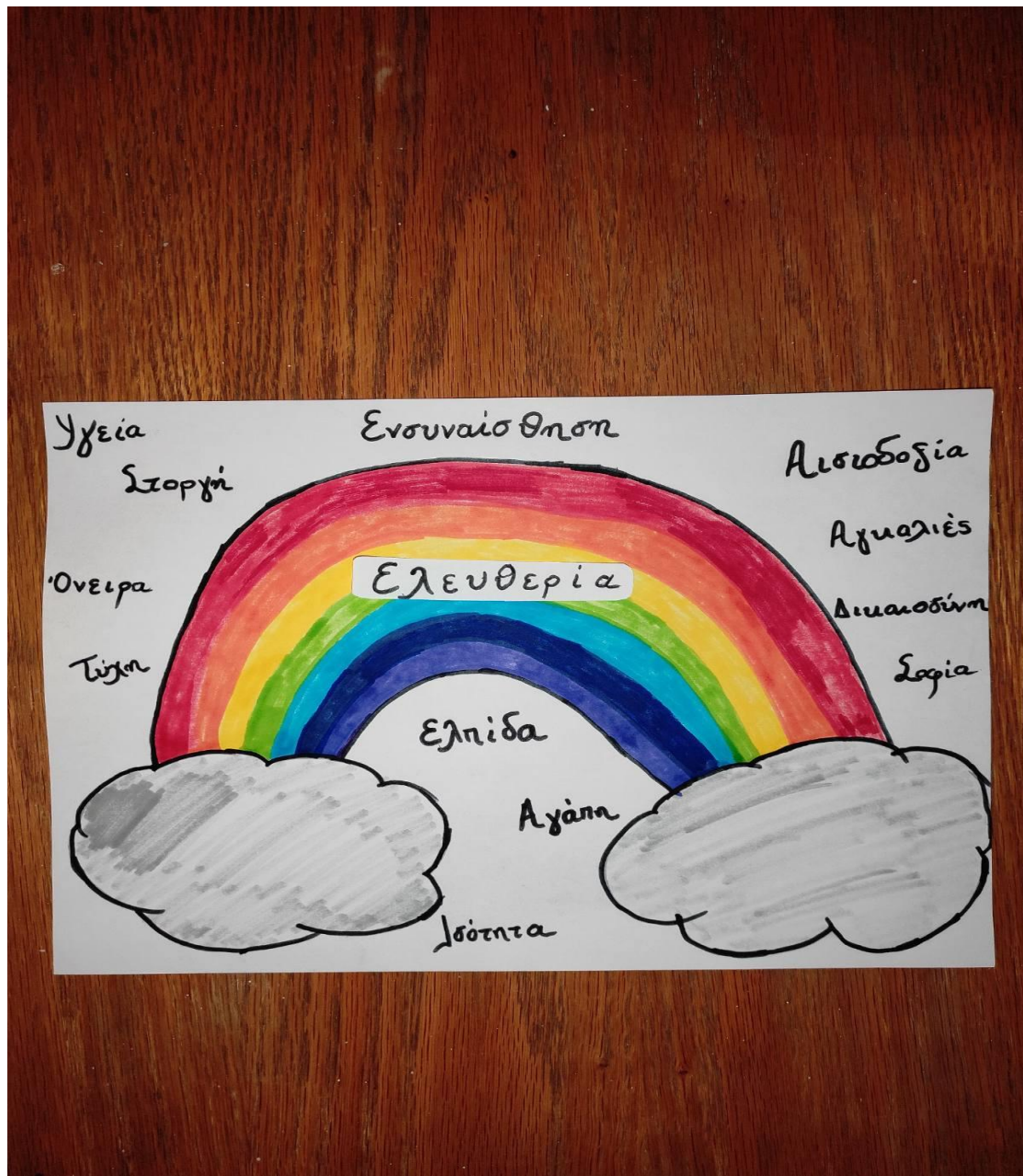
Θέλει μπόλικη Αισιοδοξία...

Συχνά χρειάζεται Θυσία,

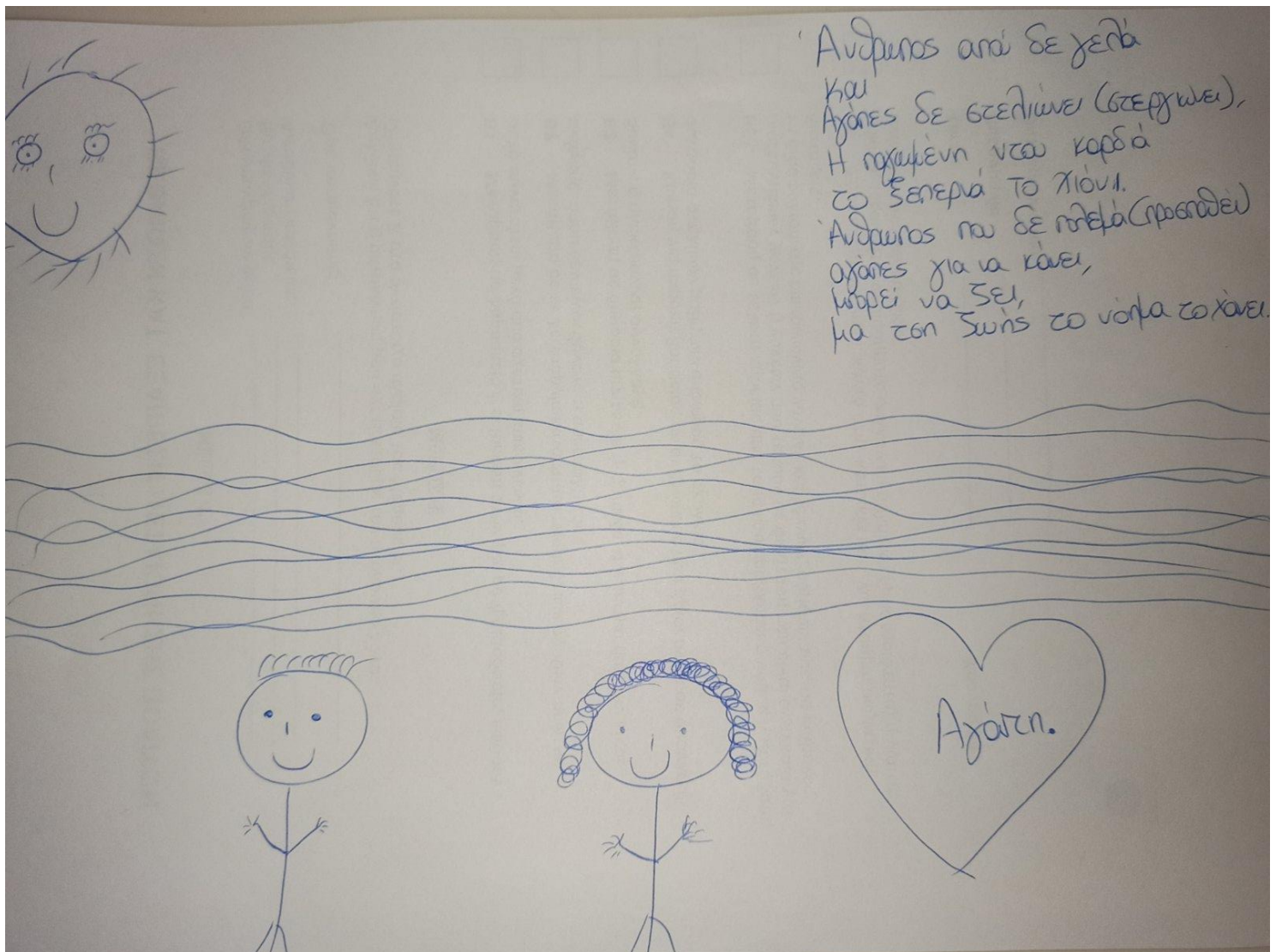
Μιας κι έχει μεγάλη Αξία...

Είναι μεγάλη Ιστορία,

Τι είναι αληθινά Ελευθερία.

Βαγιωνάκη Μαρία

Βελή Στεφανία

Όταν ακούω τη λέξη Δικαιοσύνη αμέσως ο νους μου τρέχει πίσω, στην Αρχαία Ελλάδα. Στη Θέμις, τη Θεά της Δικαιοσύνης, η οποία αντιπροσώπευε το δίκαιο και τιμωρούσε όποιον παρέβαινε τους κανόνες του Δικαίου. Ήταν τόσο σημαντική, όπου τις περισσότερες φορές ο Δίας (αρχηγός των Θεών), ζητούσε τη συμβουλή της.

Έπειτα στους μεγάλους φιλόσοφους Πλάτων και Αριστοτέλη. Ο καθένας από αυτούς την προσέγγισε με διαφορετικό τρόπο, και την περιέγραφε ως το ανώτερο αγαθό στην κοινωνία.

Είμαστε στο έτος 2021 και ακόμα δεν έχουμε καταφέρει να κάνουμε πράξη όλες αυτές τις θεωρίες περί δικαιοσύνης. Μετά από τόσες παρεμβάσεις οργανισμών , μετά από τόσες συμφωνίες Κρατών, μετά από τόσες ομιλίες, σεμινάρια, συνέδρια με στόχο την ευαισθητοποίηση του ανθρώπου προς τον άνθρωπο. Δεν έχουμε καταφέρει ακόμα να μάθουμε πως υπολογίζουμε το διπλανό μας, πως τον σεβόμαστε και τι είναι δίκαιο να κάνουμε για τον εαυτό μας , αλλά και για τον εαυτό μας σε σχέση με τους άλλους .

Αυτό ισχυροποιείται βέβαια, όταν άτομα που έχουν εξουσία, δρουν ανεξέλεγκτα εις βάρος άλλων , επικαλούμενοι το κοινό καλό και το όφελος όλων. Οπότε η έννοια της δικαιοσύνης δεν πρέπει να διδάσκεται μόνο θεωρητικά, αλλά κυρίως σε πρακτικό επίπεδο καθημερινά.

Για παράδειγμα μεγάλες δυνάμεις κρατών όπως η Αμερική και οι εκπρόσωποι της τόσα χρόνια, σίγουρα γνωρίζουν τι σημαίνει η λέξη δικαιοσύνη, σίγουρα την επικαλούνται συχνά κυρίως σε ομιλίες και σε ΜΜΕ , αλλά στο όνομα της ταυτόχρονα βομβαρδίζουν αδύναμες χώρες και τις εξουσιάζουν.

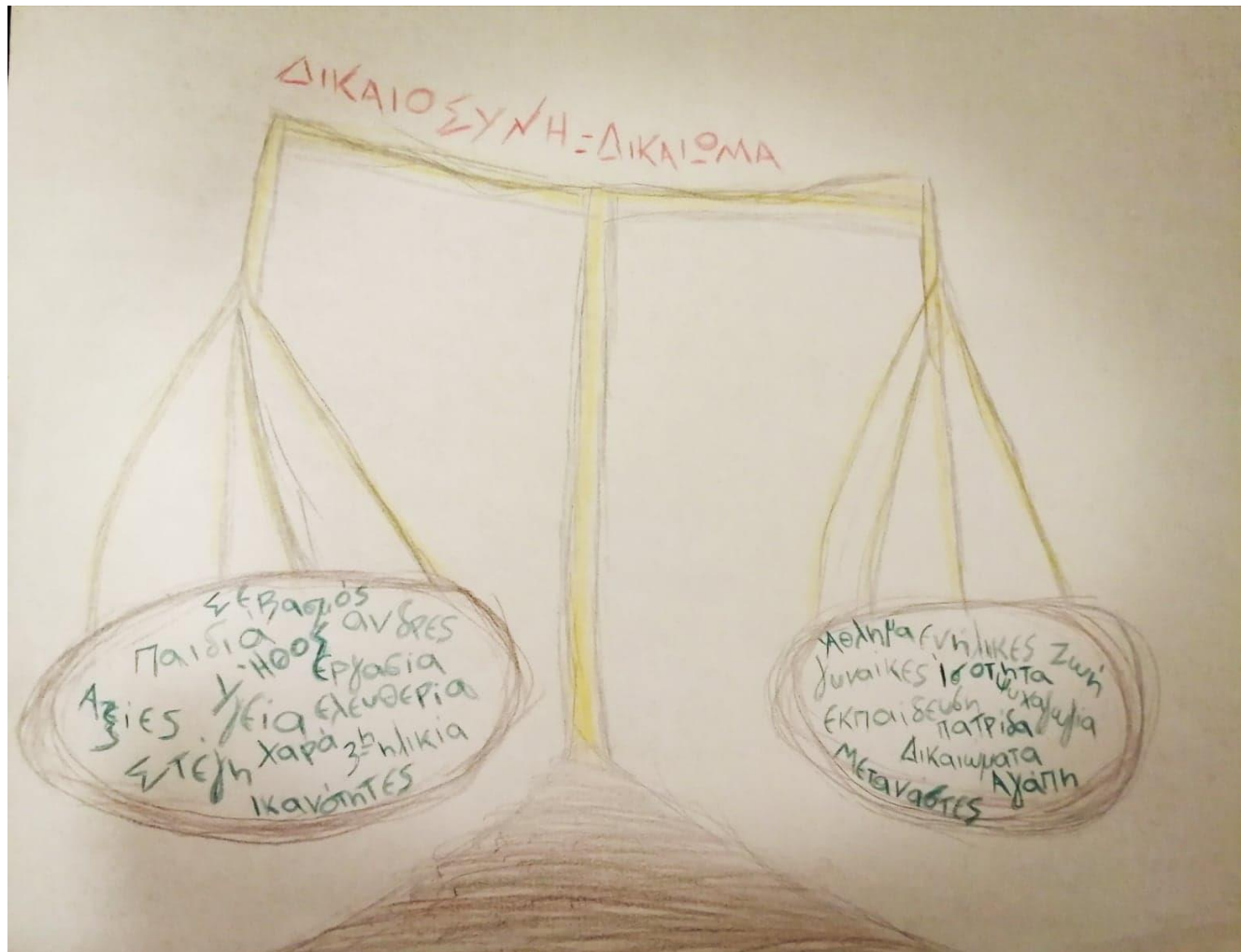
Γιατί να μην ακολουθήσουν λοιπόν το ίδιο παράδειγμα και άλλα κράτη; Και για να το συγκεκριμενοποιήσω γιατί να μην ακολουθήσουν την ίδια συμπεριφορά και οι αρχηγοί του κάθε κράτους για τους πολίτες του; Και οι πολίτες του κάθε κράτους, γιατί να μη φέρονται το ίδιο σύμφωνα με τη θέση που κατέχουν στη κοινωνία;

Πως ένας δάσκαλος θα διδάξει στους μαθητές του τη δικαιοσύνη, όταν ο ίδιος φέρεται με την αντίθετη συμπεριφορά; Πως ένας δικαστής θα εκπροσωπήσει τη δικαιοσύνη, όταν ο ίδιος διαφθείρεται ; πως ένας πολιτικός θα διδάξει το ήθος , όταν ο ίδιος και οι πράξεις του είναι ανήθικες;

Και όταν η δικαιοσύνη ως αρετή διδάσκεται στην οικογένεια (στη πρώτη κοινωνική ομάδα που συναντά ένα παιδί στη ζωή του), όταν μεγαλώσει κι έρθει σε επαφή με άλλες τέτοιες ομάδες ή συστήματα , όπου δεν δίνεται η ίδια αξία και βαρύτητα, πόσο εύκολα μπορεί να τη διατηρήσει ή να αφομοιωθεί στο ποσοστό που υπερτερεί;

Πολύ μεγάλη η ευθύνη της δικαιοσύνης της και « η κληρονομιά της» στη κοινωνία μας και στις κοινωνίες όλων των εποχών.

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

Ταξίδι πήγα μακρινό

Να μάθω τι σημαίνει

Δικαιοσύνη στη ζωή

Μα ποιος καταλαβαίνει.

Σπουργίτι βλέπω και ρωτώ

-Δίκιο για σένα τι 'ναι;

-Να μη γκρεμίζουν τη φωλιά

Που μέσα οι κόποι μου είναι.

Πιο κάτω εσουνάντησα
Ένα αετό μεγάλο
Κι εκείνος αποκρίθηκε
Τουφέκι να μη βγάλω.

Σ' ένα δεντρό σταμάτησα
Στον ασκιανό από κάτω
Και ο καρπός του έπεσε
Απ' τη κορφή στον πάτο .

-Δικαιοσύνη φαίνεται
Πως είναι να ανθίζω
Και μ' ευωδιές ευχάριστες
Τον κόσμο να γεμίζω.
Να' ναι ο κορμός πελώριος
Πυκνή η φυλλωσιά μου
Στις ρίζες μου να κάθονται
Πολλοί για την δροσιά μου.
Μα μη με κόψεις δε μπορώ
Να δίνω οξυγόνο
Ούτε πουλιά στα φύλλα μου
Θα έχω να σηκώνω.

Ώρες πολλές περπάτουνα
Μέχρι να συναντήσω
Άνθρωπο εις στο δρόμο μου
Εκείνον να ρωτήσω.

Και βλέπω έναν γέροντα
Με βήμα αργό να πχαίνει
Μία μπαστούνα να βαστά

Το δρόμο ν' ανεβαίνει .

-Εσύ θα ξέρεις να μου πεις

Είπα χαμογελώντας

Τι 'ναι το δίκιο στη ζωή

Ψάχνω να βρω ρωτώντας.

-Κάτσε.. μου λέει δίπλα μου

Καιρό 'χω να μιλήσω

Σ' ένα παιδί που πεθυμά

Μια συμβουλή ν' αφήσω.

Μου μίλησε για πόλεμο

Για πείνα, κακουχία,

Για σπίτια που ρημάζανε

Και για κλειστά σχολεία.

Για φόβο και για δάκρυα

Αισθήματα με πόνο

Για Καλοκαίρια κι Άνοιξη

Να λέει πως "κρυώνω".

Μετά ' φερε το βλέμμα του

Μέσα στα δυό μου μάτια

Και είδε πως μου γκρέμισε

Τα πιο ωραία παλάτια.

Μου γέλασε και έπιασε

Το χέρι μου μ' αγάπη

-« Είσαι παιδί» απάντησε

«Και σ' έβαλα στα πάθη».

-«Εσύ θα μάθεις ν' αγαπάς»
Μου φώναξε με ύφος
«Να σέβεσαι, να εκτιμάς,
Ανθρώπους που έχουν ήθος
Θα είναι λίγοι στη ζωή
Π' αγάπη θα σου δώσουν
Και άλλοι περισσότεροι
Που ίσως σε πληγώσουν.
Τσι πρώτους να 'χεις αδερφούς
Και να τους συλλογάσαι
Τσι δεύτερους αλάργο σου
Να διώχνεις μη φοβάσαι.
Κι ότι καλό κι αν έκαμες
Ομπρός σου θα το βλέπεις
Μα το κακό 'ναι άδικο
Να μη το παραβλέπεις.
Μη κάνεις σ' άλλους ότι εσύ
Δε θες να το βιώσεις
Αυτό είναι το δίκαιο
Που θέλω για να νιώσεις».

Γιαννούλη Μαρία

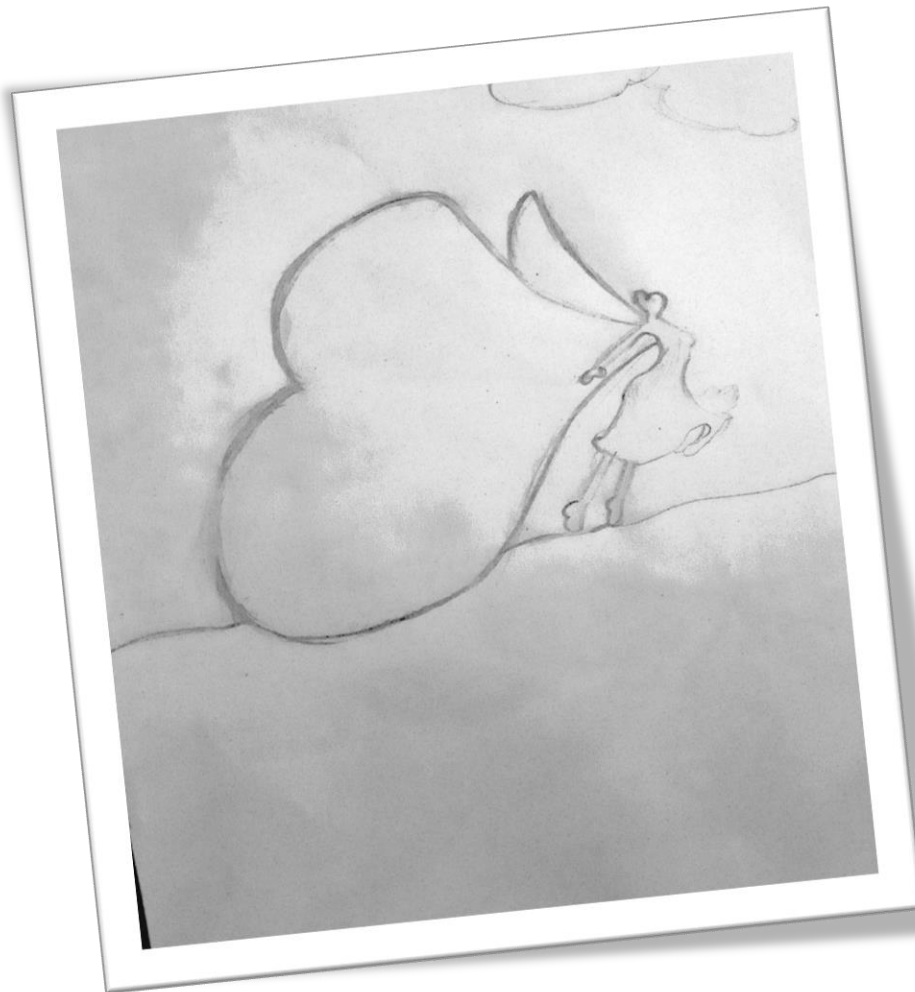
Ο "δυνατός" ο άνθρωπος
πιστεύει στην **ΕΛΠΙΔΑ**
έχει για όπλο την καρδιά
και γνώση γι' ασπίδα.

ΕΛΠΙΔΑ πήγαινε μπροστά
μα να φανείς γενναία

γιατί στον “πόλεμο” αυτό
πεθαίνεις τελευταία.

Ζωγραφιά με μολύβι με επιλεγμένη έννοια την λέξη **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ**

(κοπέλα που απελευθερώνεται από τα δεσμά της και είναι έτοιμη να “πετάξει” ελεύθερη)

Ποίημα με επιλεγμένη έννοια την λέξη **ΑΓΑΠΗ**

Βάλε στην καρδιά σου **αγάπη**,

για να νιώσεις το ρυθμό.

Βάλε στην καρδιά σου **αγάπη**,

και θα πεις το Σ αγαπώ.

Βάλε στην καρδιά σου **αγάπη**,

για να ζήσεις με σκοπό.

Βάλε στην καρδιά σου **αγάπη**,

για να νιώσεις και το κάθε της λεπτό.

Βάλε στην καρδιά σου **αγάπη**.

μ' έναν λόγο τρυφερό.

Βάλε στην καρδιά σου **αγάπη**,

κι ένα δάκρυ μοναχά,

επιτρέπεται να κάνει την καρδιά σου

μια αγκαλιά.

Αγαπητό Ημερολόγιο...

- Σε σένα έγραψα με απόλυτη ειλικρίνεια τις πιο βαθιές μου σκέψεις και συναισθήματα.
- Έγραψα πράγματα που δεν ήθελα να μοιραστώ με κανέναν και πολλά από αυτά, περιλάμβαναν στοιχεία του εαυτού μου που και η ίδια τότε δεν καταλάβαινα.
- Δεν έγραφα συχνά. Έγραφα όταν κάτι συνέβαινε.

Αγαπητό Ημερολόγιο...

- Έγραφα όταν ένιωθα τόσο πολύ αγάπη, που δεν ήθελα να ξεχάσω πώς ένιωθα εκείνη τη στιγμή.
- Ή όταν πάθαιναν κάτι τα άτομα που αγαπούσα και ήθελα να θυμάμαι τις πιο όμορφες και τις πιο καθημερινές μας στιγμές.
- Έτσι, έχω αποθηκεύσει τις πιο σημαντικές μου στιγμές.
- Τις έχω κρατήσει ζωντανές!

Αγαπητό Ημερολόγιο...

- Ένα από τα τελευταία πράγματα που έχω γράψει, είναι η αγάπη που έχω νιώσει από τη μητέρα μου και θεωρώ πως αυτό με βοήθησε πολύ να αναπτυχθώ στο άτομο που είμαι.
- Τι είμαι, τι θέλω να γίνω, τι έχει πραγματικά σημασία και τι επιθυμώ.

Η μητέρα...

- Έχει ακούσει τις πιο βαρετές ιστορίες με το μεγαλύτερο ενδιαφέρον (της λέω μόνο σε εκείνη, γιατί κανένας άλλος δε θέλει να της ακούσει).
- Προσπαθεί να κάνει οτιδήποτε μπορεί για να μην ταλαιπωρηθώ, ακόμα και αν πρόκειται να ταλαιπωρηθεί περισσότερο (έχει προτείνει να με βοηθήσει μέχρι και στη συγγραφή της διπλωματικής. Δεν αστειεύομαι.).
- Μάζευε λεφτά για να πάμε ταξίδια τα παιδιά της και όταν δεν είχε για να έρθει και εκείνη, μας έλεγε «αν πάτε εσείς, είναι σαν να έχω πάει κι εγώ».
- Συμμετείχε με χαρά στα 55^α γενέθλιά της (και 5 χρόνια χωρίς καρκίνο) και ολοκλήρωσε ένα παιχνίδι θησαυρού 11 ωρών για να βρει το δώρο της (για να βρει τα στοιχεία, χώθηκε σε έναν ξυλόφουρνο, οδήγησε γουρούνα, έπιασε στον αέρα αυγά που νόμιζε πως ήταν ωμά πριν πέσουν στο πάτωμα και πολλά άλλα).

Η μητέρα...

- Και τέλος. Η μητέρα μου με βλέπει σχεδόν κάθε μέρα. Κάθε μέρα που θα με δει, η χαρά στο πρόσωπό της και η αγκαλιά της είναι σα να έχω γυρίσει από υπερατλαντικό ταξίδι 3 χρόνων.

Η αγάπη...

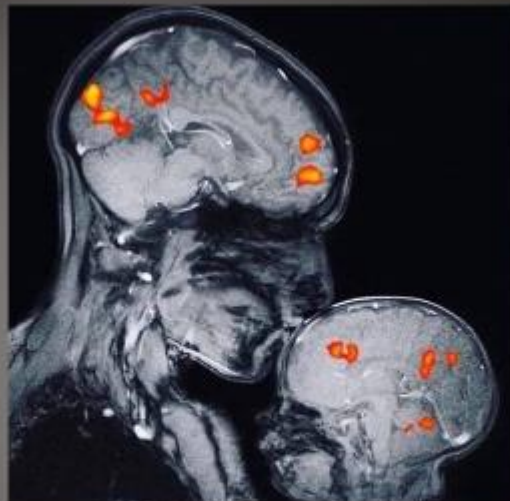
- Από αυτόν τον άνθρωπο παίρνω καθημερινά αγάπη. ΠΟΛΥ αγάπη. Και αυτό πιστεύω πως όχι μόνο μου κάνει τη ζωή πιο όμορφη, αλλά με έχει βοηθήσει να αναπτυχθώ.

Η αγάπη με έχει μάθει...

- Να αγαπάω και να σέβομαι τους άλλους.
- Να κυνηγάω την αγάπη στις σχέσεις μου με τους ανθρώπους, μέσα από τη δουλειά μου, μέσα στη καθημερινότητά μου.
- Να θέλω να παίρνω και να δίνω αγάπη.
- Να κυνηγάω την ελευθερία στο όνομα της αγάπης.
- Να νιώθω ελπίδα, απλώς και μόνο επειδή νιώθω αγάπη.
- Να θέλω τη δικαιοσύνη για να έχουμε αγάπη.

Αυτή είναι η πρώτη μαγνητική τομογραφία μιας μητέρας να φιλάει το μωρό της. Το φιλί προκάλεσε μια χημική αντίδραση στον εγκέφαλο του μωρού, που απελευθέρωσε μια «έκρηξη» ωκυτοκίνης. Η ωκυτοκίνη είναι μια ορμόνη που προκαλεί συναισθήματα στοργής και συναισθηματικού δεσμού.

Αγάπη

Αγάπη σε απελευθερώνει.
Αγάπη σε δεσμεύει.
Αγάπη σε φουντώνει.
Αγάπη σε παιδεύει.

Τι είναι αγάπη;
Ερώτημα μεγάλο
Ερώτημα αναπάντητο
Που όλο το αναβάλλω...

Αγάπη είπε ο Χριστός
Αγάπη και ο Βούδας
Την βλέπουν όλοι οι άνθρωποι
στα μάτια μιας μανούλας

Αγάπη βαθιά που σε γεμίζει...
Οικείο συναίσθημα, δεν σε ξεγίζει.
Δύναμη σου δίνει, ζωή!
Αχ αγάπη, τι λέξη κι αυτή

Ελπίδα

Ζούμε μα δεν ζούμε... Χαιρόμαστε μα δεν χαιρόμαστε... Αγαπάμε
μα δεν αγαπιόμαστε... Η ελπίδα όμως είναι εκεί, πάντα εκεί!
Λουλούδι αμάραντο, όμορφο ρόδο που ξεπηδά από παντού.
Ευαίσθητο μα και τόσο δυνατό. Χάνεσαι και κλαίει. Όμως εκείνη
τη στιγμή, εκείνη την αδύναμη στιγμή που νιώθεις πως όλα
χάνονται εμφανίζεται ξανά. Με όλη της την δύναμη σε τραβάει
στο φως.

Θα δεις τα χρώματα της ελπίδας... Είναι αυτά, τα ίδια με του
ουράνιου τόξου, μαγικά μα συνάμα συνηθισμένα.

Η ελπίδα είναι εκεί.... Σε περιμένει....

Μην περιμένεις μόνο να έρθει εκείνη σε σένα....

Πήγαινε εσύ πρώτος σε αυτήν....

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

Δασκαλάκη Βασιλεία

Μια φορά και έναν καιρό ήταν η κοκκινোসκουφίτσα και ήθελε να πάει να δει την γιαγιά της, που έμενε στην άλλη άκρη του δάσους. Οι φίλοι της τα ζώα λίγο αγχώθηκαν και είπαν να της επιστήσουν την προσοχή.

«Κοκκινোসκουφίτσα μου καλό θα είναι να προσέχεις», είπε η κουκουβάγια.

«Ναι γιατί εκεί στο δάσος κυκλοφορεί ο λύκος και δεν είναι το καλύτερο ζώο που υπάρχει», συμπλήρωσε ο σκίουρος.

«Έχουν ακουστεί ένα σωρό πράγματα για αυτό τον λύκο», είπε φοβισμένη η αγελάδα.

«Αγαπημένοι μου φίλοι μην αγχώνεστε», είπε η κοκκινোসκουφίτσα

«Δε φοβάμαι καθόλου το λύκο. Ίσα ίσα θα ήθελα να τον κάνω και αυτόν φίλο μου» συμπλήρωσε.

Έτσι λοιπόν ετοίμασε δύο υπέροχα φαγητά, μουσακά και γεμιστά και ένα εύγεστο μπακλαβά και ξεκίνησε για το σπίτι της γιαγιάς της. Στο δρόμο εκεί που περπατούσε ξεπρόβαλε ο Λύκος.

«Επ!!» είπε με βροντερή και βραχνή φωνή «που πας εσύ έτσι αμέριμνη στ δάσος μου? Δεν ξέρεις ότι εδώ είμαι εγώ ο κακός λύκος?!!»

«Λύκε μου πάω να δω τη γιαγιά μου που μένει στην άλλη άκρη του δάσους και ευελπιστούσα να σε συναντήσω, γιατί ήθελα και εγώ παρέα να πάω μέχρι εκεί. Και να! Σου έχω φέρει φαγητό και γλυκό. Υπέθεσα ότι ίσως πεινάς.» είπε η κοκκινοσκουφίτσα.

«Φαγητό?!» αναφώνησε με έκπληξη ο λύκος.

«Ναι ήλπιζα να γίνουμε φίλοι και να πηγαίνουμε παρέα στη γιαγιά μου, γιατί μου λείπει και θα ήθελα να τη βλέπω πιο συχνά. Και εγώ κάθε φορά θα σου φέρνω ότι λαχταράς να φας ... Είμαι πολύ καλή μαγείρισσα. Να για σήμερα σου έφτιαξα μουσακά και γεμιστά, μιας και δεν ήξερα τι σου αρέσει. Για γλυκό έφερα μυρωδάτο μπακλαβά, από τις σπεσιαλιτέ μου. Να ξέρεις ότι εγώ αγαπάω και έχω φίλους μου όλα τα ζώα. Έτσι , θα ήθελα να γίνουμε και εμείς φίλοι.»

Ο λύκος ξαφνιάστηκε, δεν περίμενε να ακούσει όλα αυτά! Τόσα χρόνια όλοι τον φοβόντουσαν και στην αρχή δεν ήξερε καν το λόγο. Μετά όμως αισθανόταν μόνος και αφού όλοι τον έλεγαν κακό έγινε κιόλας, μην πάει στράφι η φήμη Τώρα του δινόταν η ευκαιρία να κάνει φίλη τη κοκκινοσκουφίτσα, να έχει παρέα έτι ώστε να μην τρώει μόνος και να τον φροντίζει κιόλας φέρνοντας του φαγητό. Έτσι η κοκκινοσκουφίτσα και ο λύκος έγιναν φίλοι. Του ετοίμαζε φαγητό όταν ήταν να πάει να δει τη γιαγιά της και αυτός τη συντρόφευε μέχρι να φτάσει στον προορισμό της. Μια ωραία φιλία γεννήθηκε με βάση την αγάπη και κράτησε στο πέρασμα των χρόνων που ξεκίνησε γιατί ακριβώς δεν βασίστηκε στα μέχρι τότε στερεότυπα.

Και έζησαν αυτό καλά και εμείς καλύτερα.

Αγάπη

Αγάπη που 'χω στο Γιαννιό
Το μόνο μου αγόρι
Που 'χει τα μάτια τα μελιά
Και ρόδο κομπολόι
Σα ρίχνει το χαμόγελο
Φωτίζει ο κόσμος όλος
Ξανοίγει η γη ο ουρανός
Έρωσ κεραυνοβόλος
και όταν σα μάνα με φιλά
πώς να μην καμαρώνω
είναι δικό μου το παιδί
απέραντος ο δρόμος.

Το άδικο δεν ταιριάζει σε όποιον αγαπά...Γι'αυτό βρίσκει τρόπους να το πολεμά και να το καταδικάζει...

Η αγάπη μπορεί να υπάρχει παντού...

Μπορείς να αγαπάς ανθρώπους, ζώα, αντικείμενα και ιδέες...Και αυτό να δίνει νόημα στη ζωή σου!

ΗΑγάπη

Απ' τα μάτια της μητέρας
τη θωρείς και ξεχειλίζει,
σαν το βρέφος της κοιτάζει
και με ζεστασιά φροντίζει.

Φωλιάζει μέσα στις καρδιές
και ελευθερία νιώθουν,
για διακασισύνη πολέμου
φόβους και πόνο διώχνουν.

Χιλιάδες σκέψεις όμορφες
γεννάει η ύπαρξή της,
γεμίζει ελπίδα και όνειρα
και μόνο η ανάμνησή της.

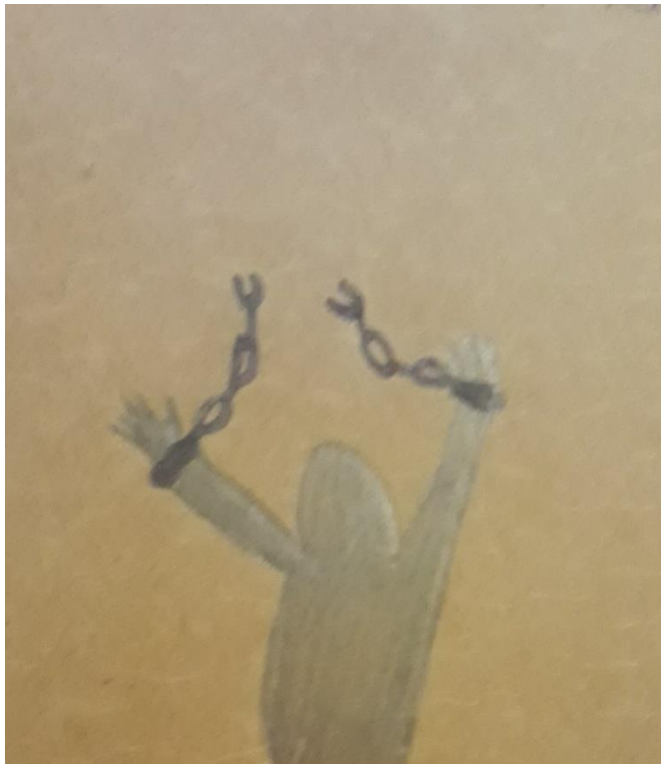
Μοιάζει σαν να 'ναι θάλασσα,
που άλλους αγκαλιάζει
και άλλους τους κάνει ποιητές
σε στοχασμούς τους βάζει.

Αφροδίτη Διαφέρμου

Δελήμπαση Νικολέτα

Ελευθερία

Ένα ανεκτίμητο αγαθό
που δεν φτάνει να το θέλεις.
Πρέπει να βρεις τρόπο
την κάθε σου φοβία
σε απόσταση να έχεις
για να νιώσεις ελευθερία!

Σε κανέναν δεν χαρίστηκε η ελευθερία του.
Για να την αποκτήσεις πρέπει να αγωνιστείς για εκείνη.

Δοκιανάκη Όλγα

- Η **δικαιοσύνη** είναι βασικό στοιχείο για την κοινωνική πρόοδο...

- **Δικαιοσύνη**; Ποια **δικαιοσύνη**; Πού υπάρχει;

Στην εργασία; Όπου ο πιο ισχυρός αποφασίζει και οι υπόλοιποι απλά ακολουθούν;
Όπου ο πιο ισχυρός σπάνια είναι ο πιο άξιος αλλά είναι σχεδόν πάντα εκείνος που έχει τον γνωστό σε ανώτερη θέση ή στο υπουργείο; Καμμία αξιοκρατία δεν υπάρχει για να σώσει τους πραγματικά ικανούς...

Μήπως υπάρχει **δικαιοσύνη** στα σχολεία; Όπου η εκπαιδευτική διαδικασία είναι κομμένη και ραμμένη για τους λίγους, τους εκλεκτούς μαθητές; Και οι υπόλοιποι; Στο περιθώριο...

Δικαιοσύνη στην καθημερινότητά μας; Όπου ο δρόμος για τις παροχές και τα κοινωνικά αγαθά έχει μόνο εμπόδια για τους ασθενέστερους και όσους πραγματικά έχουν ανάγκες...

Για ποια **δικαιοσύνη** μιλάμε τελικά...

Αγάπη ... αθώα, αναγκαία,
κινητήριος δύναμη για τη ζωή μας...
Είναι το συναίσθημα που
πολλαπλασιάζει τη χαρά μας,
απαλύνει τον πόνο μας
και διαιρεί τη λύπη μας...
Ίσως είναι η μόνη δέσμευση
που σου εγγυάται **ελευθερία** ...

Δουλγεράκη Αθηνά

ΑΓΑΠΗ

Αγάπη.

Μία λέξη, τρεις συλλαβές.

Α-γά-πη.

Φθάνουν αυτές οι τρεις συλλαβές να περιγράψουν τι είναι αγάπη;

Επίσημα είναι ένα συναίσθημα έντονης στοργής και προσωπικής αφοσίωσης.

Άραγε μπορεί να οριστεί πραγματικά;

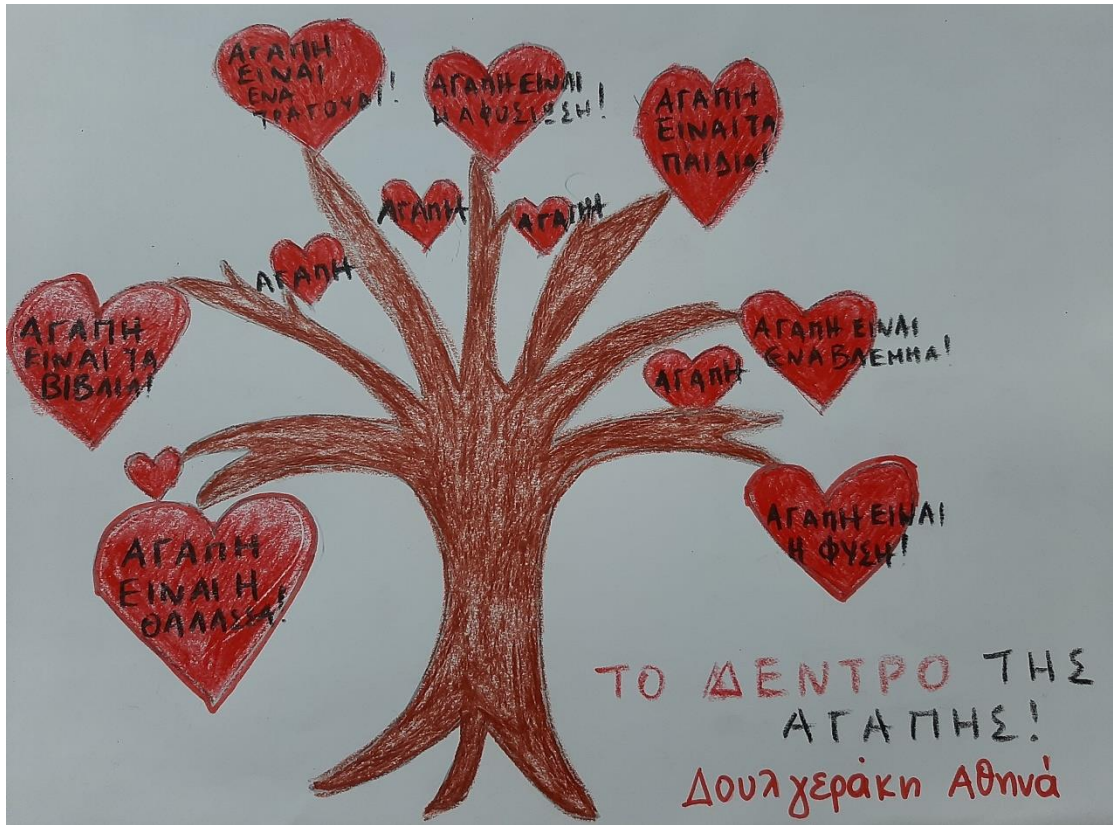
Σημαίνει το ίδιο για όλους/όλες/όλα;

Προκαλεί τα ίδια θετικά ή αρνητικά αποτελέσματα;

Λυτρώνει ή καταπιέζει;
Γιατρεύει ή πληγώνει;
Δίνει ή παίρνει;
Νικάει ή χάνει;
Επιμένει ή εγκαταλείπει;
Είναι αλήθεια ή απάτη;
Είναι ελεγχόμενη ή ανεξέλεγκτη;
Είναι ειρήνη ή πόλεμος;
Μία είναι η απάντηση σε κάθε ερώτηση.
Εξαρτάται.

ΑΓΑΠΗ

Η αγάπη είναι θάλασσα,
επιπλέεις ή βουλιάζεις;
Η αγάπη είναι φωτιά,
τη σβήνεις ή πέφτεις και καίγεσαι;
Η αγάπη είναι όνειρο,
το συνεχίζεις ή ξυπνάς;
Δική σου η επιλογή.
Κοίτα όμως να τη στηρίζεις.
Να είσαι προετοιμασμένος για το καλό ή το κακό που θα σου συμβεί.
Μόνος υπεύθυνος εσύ.

Ζέστα Χριστιάνα

Η **αγάπη** υπάρχει παντού και μέσα μας... Αρκεί να ψάξεις... Τη βλέπεις, τη νιώθεις, τη δίνεις και χάνεται... **αγάπη** ανιδιοτελή...

Αγάπη...

Η συνάντηση...

Κάπου εδώ, ανάμεσα στο φως και τη σκιά, είδα σαν είδωλα τα όνειρα να περνούν. Χόρευαν, τρεμόπαιζαν. Ήταν πιο όμορφα απ' ό,τι θα περίμενε κανείς.

Κάπου εδώ - δεν μπορεί να ναι ψέμα - πολύ κοντά θα 'ναι ο παράδεισος κι η όαση.

Κάπου εδώ, η φύση γιορτάζει κι εσύ είσαι το πιο μικρό κομμάτι της γιορτής. Κανείς δεν σε βλέπει, μα μπορείς να γίνεις ποτάμι και αέρας και βροχή και κύμα σε θάλασσες απέραντες.

Κάπου εκεί, είναι που θες να φτάσεις, μα σε πρόλαβε η ζεστασιά του ήλιου, το φως του με τα χιλιάδες χρώματα και τη σιωπή. Σε πρόλαβαν τα βλέμματα, τα όμορφα, που χορεύουν σαν κορίτσια της Άνοιξης.

Ζολωτάκη Ευανθία

Ελευθερία είναι να χαμογελάς καλόκαρδα στη νιότη την ώρα που χαϊδεύεις μ ευγνωμοσύνη τις ρυτίδες σου. Λεύτερη σα νεράιδα η ψυχή σου σαν κερνάς αγάπη και θερίζεις έρωτα στη σχέση σου με τη φύση, τον άνθρωπο, την όποια ζωή σου. Να μη συγκρίνεις, να μη συγκρίνεσαι ..... μ' αέρα ελευθερίας ν' αφήνεις τα όνειρά σου να σε σεργιανούν στα σύννεφα ενώ ξέρεις καλά πως τα πόδια σου πατάνε γερά στη γη. Ελεύθερος λογάσαι σα βρίσκεις το κουράγιο κι εναντιώνεσαι στις σκιές κ τους δράκους των παιδικών σου χρόνων μα και σε κείνο το θεριό που θα εμφανιστεί αύριο μπροστά σου στη θέα του οποίου τρεμουλιάζει η ψυχή σου..... για το φόβο μιλώ! Παράδειγμα προς μίμηση γίνεσαι και λεύτερος νιώθεις σα ρουφάς τη ζωή με τόλμη μα..... κι επίγνωση θανάτου.

ΑΓΑΠΗ

Ελπίδα!

Νεράιδα αυτή χρυσή είναι ο ήλιος στη ζωή...

Το ραβδί της μαγικό... μ' οξυγόνο σου γεμίζει το μυαλό!

Στους ώμους σου φορεί φτερά

για να μπορείς σεργιάνι να κάνεις σε μέρη ονειρικά!

Και σαν μπροστά σου ο φόβος εμφανιστεί...

στρατιώτης γενναίος γίνεται έτοιμος μαζί του να κονταροχτυπηθεί!

Κι αν πάλι ο θυμός μέσα σου φωλιάσει ξαφνικά,

η Ελπίδα με φως θα σου γεμίσει την καρδιά.

Ό,τι στη ζωή σου κι αν συμβεί θυμήσου... Υπάρχει νεράιδα καλή.

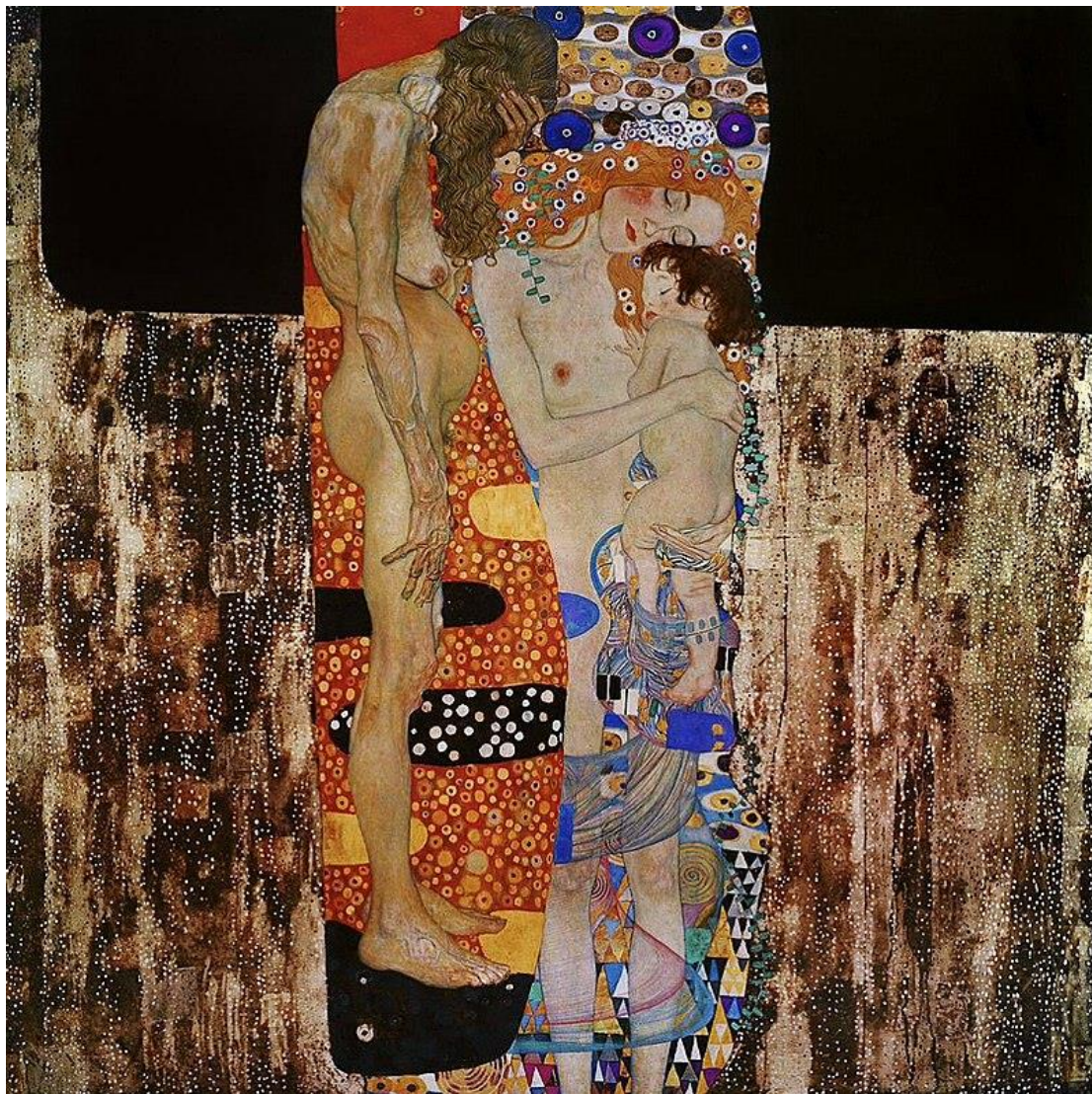
Ελπίδα τη λένε. Μέρα και νύχτα σε χορό σε προσκαλεί.

Γιατί η ζωή είναι όμορφη μα... και τόσο μικρή!

Γι' αυτό χαρά για να βρεις, καλοσύνη κι αγάπη να σκορπάς!

Ποτέ μην το ξεχνάς!

“The three ages of a woman”, Gustav Klimt, Austria 1905

Αγάπη

Η αναζήτηση της απάντησης στο ερώτημα «τι εστί αγάπη» ξεκίνησε για μένα την εποχή των λευκωμάτων (προκάτοχος σημερινών social media) κατά τα τέλη δημοτικού, αρχές γυμνασίου. Κορίτσια, ενίοτε και αγόρια, περιποιούνταν ένα παχύλο τετράδιο, το γέμιζαν με προκατασκευασμένες-συχνά προβοκατόρικες-ερωτήσεις και το αντάλασσαν μεταξύ τους, περιμένοντας εναγωνίως πότε θα έρθει η σειρά τους για να γράψουν αλλά κυρίως για να δουν τι έγραψαν «οι άλλοι» (ο κρυφός έρωτας, η «κολλητή», οι άσπονδοι εχθροί...). Σε αυτή τη μικρή κοινότητα που δημιουργούνταν κάθε φορά, δύο πράγματα είχαν σημασία: ποια είναι τα κρυφά ειδύλλια και ποιος/α/ο θα γράψει την πιο ευφάνταστη-πιασάρικη ατάκα,

αφενός για να επιτοπιστεί η υπεροχή του και αφετέρου για να αποσπάσει τα περισσότερα «συμφωνώ», ανεβάζοντας έτσι το κοινωνικό του στάτους. Ενώ κατά γενική ομολογία ήμουν ένα δημοφιλές παιδί- εφηβάκι, με αρκετές επιτυχίες στο έτερο φύλο, η ερώτηση «τι εστί αγάπη» μου έδενε κόμπο το λαιμό κι έτσι συχνά κατέφευγα σε προκάτ απαντήσεις παρμένες από στίχους τραγουδιών. Η συστολή μου οφειλόταν στο φόβο μήπως πέσω θύμα χλευασμού των υπολοίπων, αν ξέφευγα με κάτι μελό ή αν - φευ- από τα λεγόμενά μου αποκαλυπτόταν ο κρυφός μου έρωτας. Αλήθεια -αναρωτιόμουν- πώς να χωρέσεις σε δυο αράδες αυτό που πασχίζουν καλλιτέχνες , φιλόσοφοι, μέχρι και επιστήμονες να ορίσουν αιώνες τώρα;

Στοχαζόμενη, λοιπόν, τι είναι ΑΓΑΠΗ, καταλήγω ότι είναι μια δυναμική – συγκυριακή αν θέλετε- έννοια που νοηματοδοτείται αναλόγως του χωροχρονικού πλαισίου. Αναπαράγοντας , λοιπόν, τη νόρμα απάντησης σε ένα λεύκωμα θα έγραφα ...

Στα χρόνια της αχαλίνωτης νιότης μου:

Αβυσσώδης

Γάργαρη

Αβάσταχτη

Παλιρροιακή

Ηδυπαθής

Μόλις γνώρισα το σύντροφο της ζωής μου:

Αβίαστη

Γενναία

Αβάδιστη

Πάνοπλη

Ηχηρή

Όρα μηδέν: Η ζωή ξανά! Η γέννηση του παιδιού μου:

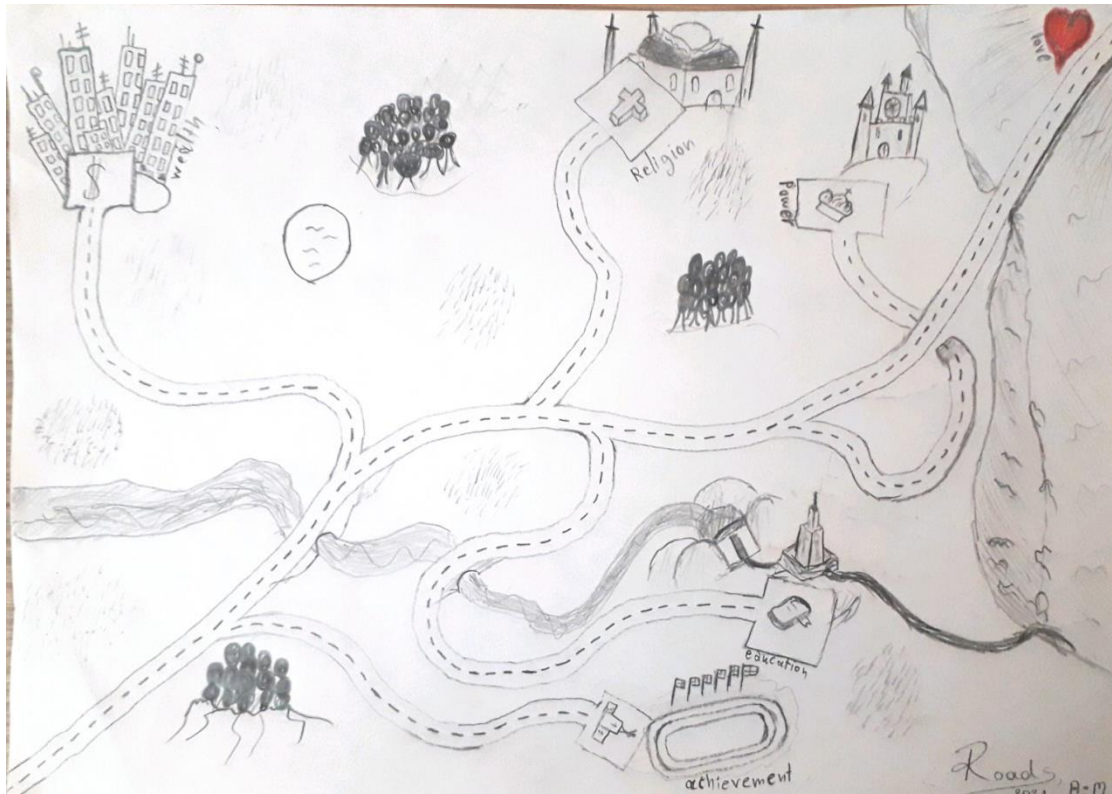
Αβίωτη

Γεφυρωτική

Αβυθη

Πάναγνη

Ηλιόχαρη

“roads”

Το παραπάνω έργο έχει τίτλο **«roads»** και απεικονίζει τα μονοπάτια της ζωής ενός ανθρώπου τα οποία είναι συχνά αδιέξοδα: *wealth* (πλούτος), *achievement* (επιτυχία), *education* (εκπαίδευση), *religion* (θρησκεία), *power* (δύναμη). Ο άνθρωπος όμως έχει επιλογή! Να βγει από το αδιέξοδο και να οδηγηθεί στο δρόμο της αγάπης.. όταν διοχετεύσει την αγάπη σε όλους τους τομείς της ζωής του, όλα θα αποκτήσουν άλλη προοπτική και νόημα.

«Αγάπη»

Χάδι τ' αέρα κι αλμύρα,

Αύγουστο σ' έστειλε η μοίρα.

Δώδεκα ήτανε, πρωί

Ήρθες σαν άστρο την αυγή.

Κι ομόρφυσαν μερόνυχτα

και χάρηκε η φύση.

Άλλαξες όλων τη στρατιά

κι εγλύκανε η ζήση.

Καραμπεσίνη Καλλιόπη

Ελευθερία

Την κοίταξε με ένα γαλήνιο βλέμμα και ένα αδιόρατο χαμόγελο ζωγραφίστηκε στο πρόσωπό του. Του χάιδεψε απαλά τα μαλλιά και του είπε:

"Δεν ζήτησα πολλά από τη ζωή μου και τολμώ να πω ότι τα περισσότερα μου ήρθαν απλόχερα....Η ζωή ήταν γενναιόδωρη μαζί μου, όμως πάντα ένα κομμάτι έλειπε. Αυτό ήταν που δεν με άφηνε να χαρώ όλα τα άλλα....ήταν αυτό που έκανε τα πάντα να μοιάζουν με ένα ατελείωτο κυνήγι. Είχα όλα αυτά που..." η φωνή της έσπασε λίγο "ίσως είχα, γιατί πάντα υπάκουγα στα θέλω των άλλων και στα πρέπει. Άλλαξα πολλούς ρόλους στη ζωή μου και αγωνίστηκα για πολλά τα οποία όμως, δεν ήταν δικές μου επιθυμίες. Αλλά αυτό που ήθελαν να βλέπουν οι άλλοι σε εμένα, δικές τους επιθυμίες, δικοί τους στόχοι. Τα κατάφεραν, με έπεισαν πως για να είμαι ευτυχισμένη αυτός είναι ο δρόμος. Έπρεπε να περπατήσω αρκετά στη ζωή μου για να μάθω το μυστικό που θα σου πω τώρα, παιδί μου. Για να είσαι πραγματικά ευτυχισμένος δεν χρειάζεται να έχεις πολλά. Ούτε να κάνεις σπουδαία κατορθώματα, αυτά δεν θα σου δώσουν χαρά αν δεν είναι δικές σου επιθυμίες. Αυτό που πρέπει να κάνεις είναι να είσαι ελεύθερος, να ορίζεις εσύ τον εαυτό σου..."

Όλοι μια λέξη αναζητούν,
στον ουρανό κοιτάζουν,
φτερά γυρεύουν να τη βρουν,
το άπιαστο να φτάσουν.

Για κείνη μάχες γίνονται,
αγώνες και πορείες,
για κείνη γράφονται πολλές
σπουδαίες ιστορίες.

Ζωγράφοι την δόξασαν,
ποιητές την εξύμνησαν,
άνθρωποι τη ζήτησαν,
σκλάβοι την πόθησαν.

Ταξιδευτές γύρισαν,
τον κόσμο ψάχνοντας τη,
δάκρυα πολλά χυθήκαν,
στη σκέψη τη δικιά της.

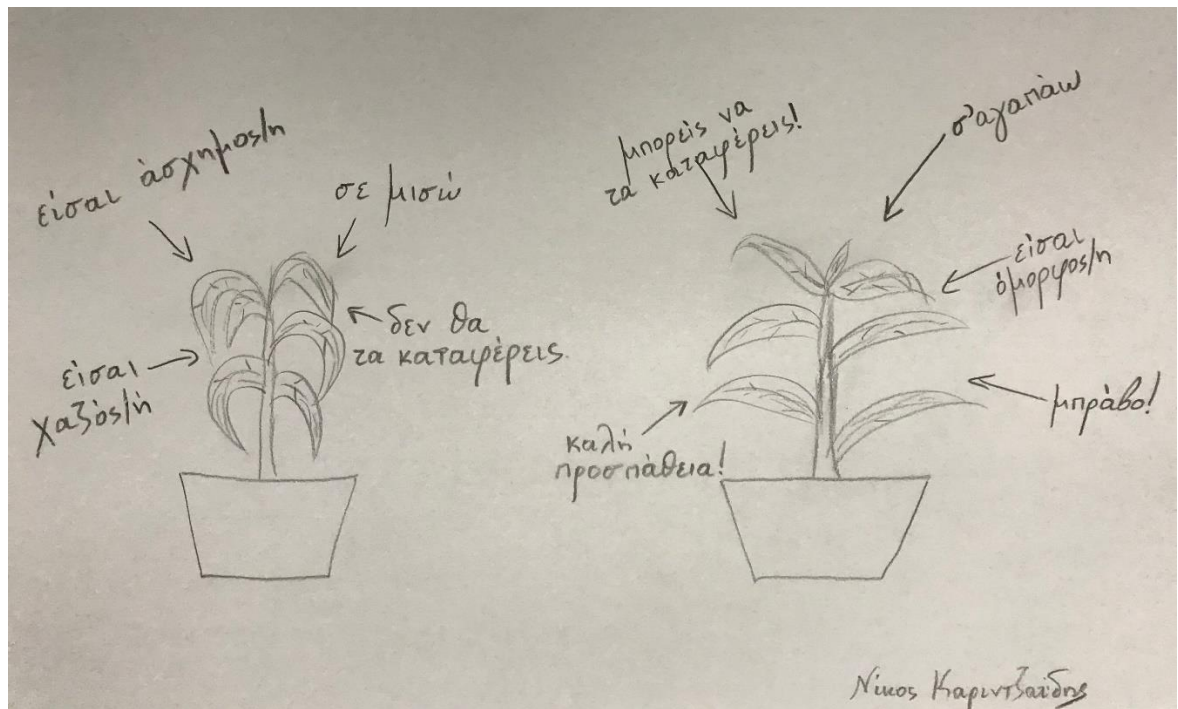
Υπάρχει όμως πραγματικά;
Μη όνειρο πάντα μένει;
Πολλά είναι τα εμπόδια
για όποιον τη γυρεύει....

Καριντζαΐδης Νικόλαος

Είναι γνωστό ότι και οι τέσσερις λέξεις/έννοιες – αγάπη, ελπίδα, ελευθερία, δικαιοσύνη – είναι απαραίτητες για την ολόπλευρη ανάπτυξη ενός ανθρώπου. Ωστόσο, θα διαλέξω την **αγάπη** ως την αξία εκείνη που όταν είναι διαρκώς και εμφανώς παρούσα στη ζωή ενός ανθρώπου μπορεί να τον κάνει να ξεχωρίσει αναπτύσσοντας πλήρως την προσωπικότητά του.

Για να αποδώσω τη σημασία της αγάπης στη ζωή κάποιου/κάποιας θα περιγράψω ένα κοινωνικό πείραμα που έγινε για την ανάπτυξη των φυτών. Ακόμα κι αν δεν πληρεί τα επιστημονικά και μεθοδολογικά κριτήρια, δείχνει τη σημασία και την επιρροή της αγάπης στη ζωή μας. Δύο ίδια φυτά τοποθετήθηκαν το καθένα σε μία γλάστρα, ενώ μαθητές και μαθήτριες ηχογράφησαν μηνύματα αρνητικά-εκφοβισμού και αγάπης-φιλοφρονήσεων. Για τριάντα ημέρες στο ένα φυτό ακούγονταν τα μηνύματα εκφοβισμού και στο άλλο φυτό τα μηνύματα αγάπης. Έτσι, το ένα φυτό αναπτύσσονταν σε περιβάλλον εχθρικό και αρνητικό, ενώ το άλλο φυτό σε περιβάλλον αγάπης και φροντίδας. Το αποτέλεσμα ήταν ότι στο τέλος του μήνα το ένα φυτό άρχισε να μαραίνεται και να χάνει τη ζωντάνια του, ενώ το άλλο να ευδοκimei και να αναπτύσσεται περισσότερο, όπως φαίνεται και στο παρακάτω βίντεο:

<https://www.youtube.com/watch?v=Yx6UqfQreYY>

Σε αγαπάω

Σε αγαπώ

Έτσι ακριβώς

Εσένα θέλω ιδανικά

Εσένα όπως είσαι

Τα μάτια θέλω αυτά

Τα μάτια τα μεγάλα

Να με κοιτάνε όλο χαρά

Και μέσα στη λαχτάρα

Και τα δικά σου τα μυαλά

Δε θέλω κάποια άλλα

Να κάνουν πράγματα πολλά

Να σπάσουν και τη γυάλα

Θέλω να φύγεις μακριά

Γιατί σε αγαπάω

Θέλω να φτάσεις πιο ψηλά

Για σένα πολεμάω

Αυτό που θέλω να σου πω

Είναι να είσαι ο εαυτός σου

Κι άσε τις σκέψεις τις κακές

Που κρύβονται εντός σου

Και μην ξεχνάς ποτέ

Ό,τι κι αν έρθει στο αφτί μου

Είσαι ό,τι καλύτερο

Θα έχω στη ζωή μου!

Κατσολιά Ελένη

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΣΕΠΑΡΤΙ

Ημερομηνία: Οποτεδήποτε

ΕΙΣΤΕ ΚΑΛΕΣΜΕΝΟΙ ΝΑ ΓΙΟΡΤΑΣΕΤΕ ΜΑΖΙ ΜΑΣ!

Ημερομηνία: Οποτεδήποτε

Οδός: Οπουδήποτε, Αριθμός: Οποιοσδήποτε

Να έχετε μαζί σας: ΕΛΠΙΔΑ

Απάντηση: Στην απόγνωση

Η Ελπίδα είναι μια κατάσταση προσωπική - ένα συναίσθημα επαναστατικό. Επιλέγουμε να ελπίζουμε ακόμα κι όταν όλα δείχνουν να ρέπουν προς την καταστροφή. Είναι το άναρχο συναίσθημα που αρνείται να αποδεχθεί πως το παρόν δεν αλλάζει.

Η απώλεια της ελπίδας ισοδυναμεί με απόγνωση κι η απόγνωση με θάνατο ή, ακόμα χειρότερα, «αν συνεχιστεί για πολύ καιρό, μπορεί να γίνει ένα είδος καταφυγίου όπου μπορεί κανείς να βολευτεί και να αισθάνεται άνετα» [1], ένα κώμα που αφήνει ζωντανές τις πέντε αισθήσεις και νεκρή την ψυχή. «Lasciate ogni speranza voi chi entrate, αφήστε κάθε ελπίδα εσείς που μπαίνετε (στην κόλαση) έγραφε ο Δάντης.

Ο Αριστοτέλης έλεγε ότι «ελπίδα είναι το όνειρο ενός ξύπνιου ανθρώπου» -ξύπνιος- έξω απ' τον ύπνο- ξέυπνος. Είναι η ελπίδα ένα ξέυπνο όνειρο λοιπόν;

Ο ποιητής [2] έλεγε «πρέπει να χαθώ μες στη δράση, αλλιώς θα μαραθώ απ' την απελπισία». Η ελπίδα είναι το καύσιμο της δράσης. «Η πιο μοναχική στιγμή στη ζωή κάποιων είναι όταν βλέπουν ολόκληρο τον κόσμο τους να καταρρέει, και το μόνο που μπορούν να κάνουν είναι να κοιτούν αποσβολωμένοι» [3].

Ο συγγραφέας έγραψε: «ένα δυνατό μυαλό πάντα ελπίζει, κι έχει λόγους να ελπίζει» [4].

Άρα δε φτάνει η ελπίδα από μόνη της γιατί τότε γίνεται «τόσο καλό δόλωμα που καλύπτει κάθε αγκίστρι» [5]. Θέλει αφύπνιση, όραμα, επαναστατικότητα, τόλμη, δυνατό μυαλό και δράση, διαφορετικά θα βρισκόμαστε «περιπλανώμενοι ανάμεσα σε δύο κόσμους` ο ένας νεκρός, ο άλλος ανήμπορος να γεννηθεί» [6].

1 Charles-Augustin Sainte-Beuve, 1804-1869, Γάλλοςκριτικός

2 Alfred Tennyson, 1809-1892, Άγγλοςποιητής

3 Francis Scott Fitzgerald, 1896-1940, Αμερικανόςσυγγραφέας

4 ΤόμαςΚαρλάιλ, 1795-1881, Άγγλοςσυγγραφέας

5 Oliver Goldsmith, 1730 - 1774, Βρετανόςσυγγραφέας

6 Matthew Arnold, 1822-1888, Άγγλος ποιητής

Τρία χάικου για την Αγάπη

*Πρωινή πάχνη
έναν κόσμο μες σε μια
δροσοσταλίδα*

*Πέταξε ψηλά
Το απομεσήμερο*

ξαναχάθηκε

*Τα μεσάνυχτα
γεννάει στο σκοτάδι
νέα βλέμματα*

Καψίδου Μαρία

Κάποιοι θεωρούν ότι πεθαίνει τελευταία και κάποιοι ότι δεν πεθαίνει ποτέ. Ποια είναι;

Η απάντηση θα αποκαλυφθεί με την συμπλήρωση των παρακάτω δύο ακροστιχίδων.

ΑΚΡΟΣΤΙΧΙΔΑ (1)

—	— — — — —	Την περίοδο του εγκλεισμού η εξ' αποστάσεως _____ 'φορέθηκε' πολύ.
—	— — — — —	Για πολλούς ο/η εκπαιδευτικός δεν είναι επάγγελμα αλλά _____.
—	— — — — —	Η Κριτική _____ λειτουργεί ως megάφωνο της φωνής των 'αδύναμων'.
—	— — — — —	Το εκπαιδευτικό σύστημα υπόκειται σε μια διαρκή _____.
—	— — — — —	Η εκπαίδευση είναι _____ όλων.
—	— — — — —	Έτσι μοιάζουν οι σχολικές τάξεις/αίθουσες κατά το υπάρχουν εκπαιδευτικό σύστημα.

ΑΚΡΟΣΤΙΧΙΔΑ (2)

—	— — — — —	Ύψιστο αγαθό που στις μέρες μας έγινε ζητούμενο.
—	— — —	Πρέπει να αξιοποιούνται και να αποτελούν εργαλείο μάθησης.
—	— — — —	« _____ είναι να ξεκινάς ανεβαίνοντας το πρώτο σκαλοπάτι, χωρίς να βλέπεις ολόκληρη τη σκάλα» (Μάρτιν Λούθερ Κινγκ).
—	— — — — —	Θεμελιώδης αρχή του Συντάγματος που καταπατάται.
—	— — — — —	Δεν απονέμεται πάντα.
—	— — — — —	Η ικανότητα να βλέπουμε το ποτήρι μισογεμάτο και όχι μισοάδειο.

Οι απαντήσεις βρίσκονται στο τέλος της εργασίας.

Στο σημείο αυτό χτυπήσατε «φλέβα χρυσού». Αναφέρομαι βέβαια στην περιορισμένη, σχεδόν ανύπαρκτη, ικανότητά μου στη ζωγραφική. Έτσι, καταβάλλοντας μια φιλότιμη, κατά τη γνώμη μου προσπάθεια, το αποτέλεσμα είναι το παρακάτω. Ερασιτεχνικό και παιδικό.

Πρόσωπα σκυφτά, χαμόγελα δειλά,
κρυμμένα πίσω από μια μάσκα.
Χαμόγελα που σβήνουν αργά αργά
και μένουν μόνο απορημένα μάτια.
Μάτια που ψάχνουν για ανοιχτά παράθυρα σε σκοτεινά σοκάκια
πάνω σε κίτρινα φύλλα που σκόρπισε ο άνεμος.
Μάτια που γυρεύουν φως μες στο σκοτάδι,
ήλιο μες στη βροχή,
κι αλήθεια μες στο ψέμα.
Στο θάνατο οδεύουν, στο θάνατο του νου,
φρόντισαν οι «σπουδαίοι» για αυτό προ πολλού.
Κλεισμένα στο κλουβί τους ψάχνουν παρηγοριά,
πού θα τη βρουν αλήθεια μέσα στα media;

Αένος κύκλος ή ατέλειωτη ευθεία;

Και στο τέλος του δρόμου τι;

Φως; Σκοτάδι; Γκρεμός ή ρέμα;

Δύσβατη η διαδρομή. Και άχαρη. Και άχρωμη. Και άοσμη.

Μα δε χαθήκαν όλα, όσο χτυπούν καρδιές

τα όνειρα θα πλέκουν σελίδες φωτεινές.

.....

Οι μάσκες πέφτουν. Σε ξέρω;

Απαντήσεις ακροστιχίδας (1):

Εκπαίδευση, **Λ**ειτουργήμα, **Π**αιδαγωγική, **Ι**σοπέδωση, **Δ**ικαίωμα, **Α**βγοθήκες

Απαντήσεις ακροστιχίδας (2):

Ελευθερία, **Λ**άθη, **Π**ίστη, **Ι**σότητα, **Δ**ικαιοσύνη, **Α**ισιοδοξία

Καψογεώργου Βίβιαν

Μια ιστορία αγάπης.

Μια ιστορία αγάπης που διάβασα πρόσφατα για ένα σημαντικό καλλιτέχνη του 20^{ου} αιώνα Φραντς Κάφκα. Μια συγκινητική Ιστορία που έρχεται να μας δώσει ένα μάθημα ζωής! Ο Φραντς Κάφκα λοιπόν που δεν ήταν παντρεμένος και δεν είχε αποκτήσει παιδιά, περπατούσε σε ένα πάρκο στο Βερολίνο. Εκεί συνάντησε ένα κορίτσι που έκλαιγε επειδή είχε χάσει την αγαπημένη του κούκλα. Μαζί έψαξαν για την κούκλα του παιδιού χωρίς όμως να καταφέρουν να την βρουν. Ο Κάφκα τότε πρότεινε στο κορίτσι να συναντηθούν εκεί ξανά και την επόμενη μέρα και να ξαναψάξουν για την κούκλα του. Την επόμενη μέρα, παρά τις επίμονες προσπάθειές τους η κούκλα και πάλι δεν βρέθηκε! Τότε ο Κάφκα έδωσε στο κορίτσι ένα γράμμα, και του είπε πως το γράμμα το είχε γράψει η ίδια του η κούκλα και το εμπιστεύτηκε σε κείνον για να της το δώσει. Το γράμμα έλεγε τα εξής: «Σε παρακαλώ μην κλαις για μένα. Έφυγα για ένα μακρινό ταξίδι γιατί ήθελα να γνωρίσω τον κόσμο. Θα σου γράψω για τις περιπέτειες μου. Θα σου στέλνω τα νέα μου και όλα όσα θέλω να μαθαίνεις για μένα». Μετά απ' αυτό το πρώτο γράμμα, ξεκίνησε μια μακροχρόνια φιλία, που συνεχίστηκε μέχρι το τέλος της ζωής του Κάφκα. Κατά τη διάρκεια των συναντήσεων τους, ο Κάφκα διάβαζε τα γραμμένα γράμματα με περιπέτειες και αφηγήσεις της πολυταξιδεμένης κούκλας, που το κορίτσι θεωρούσε αξιολάτρευτες. Τελικά, κάποια στιγμή ο Κάφκα «παρουσίασε» την κούκλα, που είχε επιστρέψει πίσω στο Βερολίνο. «Δεν μοιάζει με την κούκλα μου», του είπε το κορίτσι. Ο Κάφκα τότε της έδωσε άλλο ένα γράμμα, που

είχε γράψει η κούκλα: «Τα ταξίδια μου, με άλλαξαν». Το κορίτσι αγκάλιασε τη νέα κούκλα και την πήρε μαζί του ευτυχισμένο στο σπίτι του. Ένα χρόνο αργότερα, ο Κάφκα πέθανε. Πολλά χρόνια αργότερα, η ενήλικη πλέον κοπέλα βρήκε ένα μικρό γράμμα μέσα στην κούκλα. Στο μικρό γράμμα, που υπέγραφε ο Κάφκα έγραφε: «Ό,τι αγαπάς μάλλον θα χαθεί, αλλά στο τέλος η αγάπη θα επιστρέψει με άλλο τρόπο».

Ελπίδα...

Ελευθερία...

Άσυλο σημαίνει να στέκεσαι στο τέλος της ουράς

Για να πάρεις ένα ψίχουλο πατρίδας

Το να στέκεσαι στις ουρές είναι κάτι που έκανε ο παππούς σου

Χωρίς να μάθει ποτέ το λόγο

Το ψίχουλο είσαι εσύ

Η πατρίδα είναι απλώς μια ταυτότητα που μπαίνει στο πορτοφόλι με τα χρήματα

Τα χρήματα: είναι χαρτιά πάνω τους τυπωμένα τα πρόσωπα τα ηγετών.

Η φωτογραφία σε αντικαθιστά, ώσπου να επιστρέψεις

Και η επιστροφή;

Είναι ένα μυθικό πλάσμα βγαλμένο από τα παραμύθια της γιαγιάς σου.

Έτσι, τελειώνει το πρώτο μάθημα.

Σου παραδόθηκε για να σε προετοιμάσει για το δεύτερο: Ποιο είναι το νόημα της ύπαρξης σου!

Κορσιανού Χαρά

Αποτύπωση της Ελευθερίας μέσω ενός διαλόγου

Σε μια τάξη ενός δημοτικού σχολείου ανάμεσα στις διδαχές του μαθήματος της Ιστορίας, μια μαθήτρια σηκώνει αποφασιστικά το χέρι της...

-Κυρία Αθανασία μπορώ να κάνω μια ερώτηση;

- Είναι συναφής με το μάθημά μας;

- Νομίζω πως είναι συναφής με κάθε μάθημα...

- Νασεακούσω λοιπόν!

- Τι σημαίνει ελευθερία κυρία; Ρωτώ όμως γιατί η αληθινή ελευθερία. Εκείνη που μπορεί να γίνει πράξη σήμερα και όχι για την παλιά που μνημονεύουμε μόνο στα κείμενα...

- Παλιά και νέα Σοφία μου, είναι η ίδια ελευθερία. Μια έννοια που είναι άχειμονάχα η ελευθερία, που δε χωρίζεται σε παλιά και νέα! Ελευθερία λοιπόν είναι η δυνατότητα κατάθεσής σου να δρα κατά βούληση. Να θέτεις στόχους και να αποφασίζεις να τους πραγματοποιείς.

- Και ουτοπία κυρία; Τι σημαίνει ουτοπία;

- Η λέξη ουτοπία προέρχεται από το ου + τόπος και χρησιμοποιείται για να εκφράσουμε ένα μη πραγματοποιήσιμο ιδανικό.

- Συγκρίνοντας τις δυο λέξεις, αναρωτιέμαι κυρία αν υπάρχει εδώ τόπος για να μείνει και να ανθίσει η ελευθερία. Θυμάμαι που μας λέγατε για το κλίμα και πώς αυτό συνδέεται με την καρποφορία. Όλες αυτές οι σκέψεις γυρνάνε στο μυαλό μου συνεχώς...

Κοιτάζω γύρω μου τον τόπο με προσοχή. Το κλίμα αλλάζει... Η ζέστη πυκνώνει κι οι βροχές λιγοστεύουν. Στις ειδήσεις μιλούν για κλιματική αλλαγή. Έχω βάλει από καιρό στο μάτι μια πλαγιά που ανθίζουν τα μανουσάκια κάθε τέτοια εποχή.

Ανθίζουν μόνα και ελεύθερα, δίχως πρόσταγμα, νερό από χέρι ή κλάδεμα. Παίρνουν την απόφαση να ανθίσουν καταμεσής του χειμώνα κατά βούληση. Διαλέγουν τον τόπο και κάμουν το μη πραγματοποιήσιμο, γεγονός.

Τα λουλούδια στον κήπο της κυράς Ευφροσύνης τα λοξοκοιτούν, τα 'χουν για τρελά που ανθίζουν στη μέση του χειμώνα, στη μέση του πουθενά, δίχως κανένα να τους το 'χει υποδείξει.

Όμως εγώ κυρία Αθανασία πιστεύω πως κατά βάθος οι ασθενικές τριανταφυλλιές της κυράς Ευφροσύνης και τι δε θα 'διναν να 'ταν μανουσάκια... Είναι όμως από τη σπορά τους ανθισμένες σε έναν κήπο περιφραγμένο που η ελευθερία τους φαίνεται τώρα πια τρέλα..

- Βάλτε τα παλτό σας παιδιά, φεύγουμε!
- Πού πάμε κυρία; Δε χτύπησε το κουδούνι ακόμα...
- Έχει χτυπήσει εδώ και καιρό παιδιά, το άκουσε πρώτη η Σοφία! Πάμε να μιλήσουμε στις τριανταφυλλιές, πάμε να τους δείξουμε τον δρόμο...

Φωτογραφική αποτύπωση της Ελευθερίας

Πρόκειται για πρωτότυπη φωτογραφία που τραβήχτηκε από εμένα στις 30/01/20 στο Ροδοβάνι Χανίων, κατά τη διάρκεια ενός όμορφου περιπάτου με τους μαθητές και τις μαθήτριές μου.

Αποτύπωση της Ελευθερίας μέσω ενός ποιήματος

«Της λευτεριάς τα γιασεμιά»

Επερπάτουν εις τον κήπο μου
και τα κυκλάμινά μου 'κόβαν
πίσω από γρίλιες σφαιλιστές
τους παρακολουθούσα ώρα

Τ' άλλο βράδυ σίμωσαν ξανά
ήρθαν την ίδια ώρα
'κόβαν με λύσσα αχαλίνωτη
τα γιασεμιά μου τώρα

Κουβέντα δεν ημπόρεσα να πω
το στόμα είχα σφαιλιστό
το βλέμμα μισεμένο
κοιτούσα γύρω το χαμό
κι έτρεμε σα σκυλί δαρμένο

Γύρω κοιτούσε το χωριό
περνώντας απ' τον χαλασμό
κι έλεγε λόγια σκουριασμένα
τόν είχαν Θεέ μου για καλό ετούτον τον ξεριζωμό

Δεν είχα που ν' απευθυνθώ
Δεν είχα που να γείρω
Κατάχαμα εσωριάστηκα
Και του κήπου μου τα πλέγματα να ξεριζώνω βάλθηκα

Χαλκέματα του νου κι όχι του κήπου μου είναι δαύτα
Θα ορθώσω ομπρός στα γιασεμιά τη σκέψη μου μονάχα
Αν είναι τούτη δυνατή, θα τα περιστοιχίσει
Ρίζες θα βγάλει και κλαδιά η Λευτεριά ν'ανθίσει

Πηγή φωτογραφίας: «Κατοχικό γιασεμί»

<https://www.faust.gr/%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%BF%CF%87%CE%B9%CE%BA%CE%BF-%CE%B3%CE%B9%CE%B1%CF%83%CE%B5%CE%BC%CE%B9-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%BC%CE%B1%CF%81%CE%AF%CE%B1%CF%82-%CE%B3%CE%B5%CF%89%CF%81%CE%B3%CE%B1%CE%BD%CF%84/>

Κουτσάκη Άρτεμις

Ελπίδα

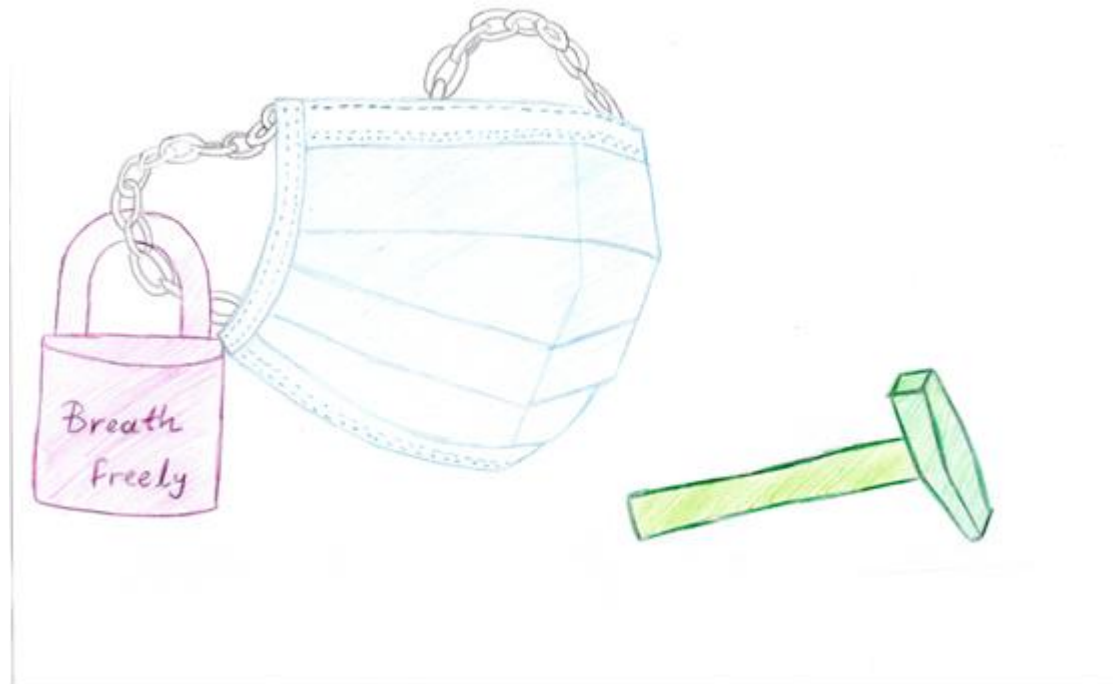
Στα όνειρα ζει η ελπίδα. Ξύπνα και ονειρέψου. Αν θες να έχεις τα μάτια σου ανοιχτά ή κλειστά δεν έχει σημασία. Άλλοι θα το πούνε φαντασία. Μα δεν πειράζει, φαντάσου!

Φαντάσου κι ονειρέψου...

Έναν κόσμο χωρίς πόλεμο, χωρίς πείνα, χωρίς φτώχεια. Κι αν κάποιος σου πει «αυτό δε γίνεται με τίποτα».

Εσύ προσπάθησε και κάν' το να συμβεί.

Ελευθερία

Μην αγκαλιάζεις.

Μη φιλάς.

Μην πλησιάζεις.

Μη...

Απόσταση φόβος, μοναξιά,

Για να σαι ασφαλής...

Λεύτερος θέλει να ναι

ο άνθρωπος και τη λευτεριά

ονειρεύεται.

Μα συμβιβάζεται και κάνει πως

αντέχει η ψυχή.

Μα πες μου πως μπορεί;

Λιουδάκη Γεωργία

Ελευθερία

Οι άνθρωποι έχουν τόσο πολύ εξοικειωθεί να ζουν σε μια κατάσταση μόνιμης κρίσης, που δε φαίνεται να αντιλαμβάνονται ότι η ζωή τους έχει μειωθεί καθαρά στο επίπεδο μιας βιολογικής συνθήκης. Μια κοινωνία, η οποία ζει σε μια μόνιμη κατάσταση έκτακτης ανάγκης, δεν είναι μια ελεύθερη κοινωνία.

Ήρθε η ώρα

να φύγεις μακριά.

Είχες και εδώ πολλά να κάνεις,

αλλά ήρθε η ώρα σου να φύγεις

ελεύθερη να ζήσεις

μα θα μου λείψεις...

(το παραπάνω παρουσιάζεται σε βίντεο)

Μανδρέλας Γιώργος

Ελπίδα

Τι πιο ωραίος τρόπος να πεις κάτι που θες, αν όχι με ένα τραγούδι.

Η UNICEF και ο παγκοσμίου φήμης Ιορδανός πιανίστας και συνθέτης, Zade Dirani, Περιφερειακός Πρεσβευτής της UNICEF για τη Μέση Ανατολή και τη Βόρεια Αφρική, παρουσίασαν το "Heartbeat" (Καρδιοχτύπι) ένα τραγούδι για τη Συρία που μεταφέρει ένα μήνυμα ελπίδας από τα παιδιά της Συρίας στον κόσμο. Τα παιδιά στο τραγούδι, που δημιουργήθηκε για να σηματοδοτήσει τη συμπλήρωση έξι ετών πολέμου στη Συρία, στέλνουν ένα απλό αίτημα στον κόσμο, να πάρουν πίσω την παιδική τους ηλικία.

Το τραγούδι, που συνέθεσε και δώρισε στη UNICEF ο Dirani, ερμηνεύεται από τη 10χρονη Ansam, ένα εσωτερικά εκτοπισμένο κορίτσι στη Συρία που γεννήθηκε τυφλό. Το βίντεο κλιπ του τραγουδιού γυρίστηκε σε μια περιοχή κατεστραμμένη από τις συγκρούσεις στη Συρία και συμμετέχουν και άλλα εκτοπισμένα παιδιά ζωγραφίζοντας τα συντρίμια γύρω τους με φωτεινά χρώματα.

Τα 22 κορίτσια και 18 αγόρια ζουν σε καταφύγιο για εκτοπισμένες οικογένειες στη Συρία που υποστηρίζεται από τη UNICEF. Στο καταφύγιο, η UNICEF και οι συνεργάτες της παρέχουν στα παιδιά ψυχοκοινωνική υποστήριξη, μεταξύ άλλων μέσω θεάτρου, τέχνης, μουσικής και ζωγραφικής.

Η κεντρική τραγουδίστρια, Ansam, είναι ένα από τα 3 εκατομμύρια εσωτερικά εκτοπισμένα παιδιά στη Συρία που αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους λόγω των μαχών. Σε ολόκληρη τη Συρία, η UNICEF εργάζεται με τα παιδιά για να τους παρέχει

ψυχοκοινωνική υποστήριξη, να αποκαταστήσει μια αίσθηση ομαλότητας και να τα επανασυνδέσει με την παιδική τους ηλικία.

https://www.youtube.com/watch?v=ZRHbOTeYedM&feature=share&fbclid=IwAR1rLIFaUZblGwwJvEpe_Ka9fQWww5SWxul5vByMNFJt8XDbSxlrLZVPOHw&ab_channel=UnicefGreece

Καρδιοχτύπι

Zade, Ansam και τα παιδιά της Συρίας

Μέσα στην καταστροφή και τη φωτιά, η πληγή μας είναι βαθιά

Θέλουμε να το φωνάξουμε, αλλά η φωνή μας είναι αδύναμη

Μπορεί να είμαστε παιδιά, μα η κραυγή μας βγαίνει από την καρδιά

Θέλουμε να σβήσουμε το φόβο και να φέρουμε την αλλαγή

Θέλουμε να το φωνάξουμε: τα πάντα είναι δυνατά

Κάποιος να μας ακούσει, κάποιος να μας καταλάβει

Θέλουμε την παιδικότητά μας πίσω

Μαζί μπορούμε να ελπίζουμε

Θα είμαστε δυνατότεροι και θα μεγαλώσουμε

Με πόνο, φόβο και δάκρυα γράφουμε αυτό το τραγούδι

Οι καρδιές μας χτυπούν ξανά

Τα πρόσωπά μας θα λάμψουν και θα φωτίσουν αυτό το βαθύ σκοτάδι

Τα όνειρα που χτίσαμε μαζί, θα γίνουν όλα αληθινά

Θέλουμε να το φωνάξουμε : όλα είναι δυνατά

Κάποιος να μας ακούσει, κάποιος να μας καταλάβει

Θέλουμε την παιδικότητα μας πίσω

Μαζί, μπορούμε να ελπίζουμε

Θα είμαστε δυνατότεροι και θα μεγαλώσουμε

Με φόβο, πόνο και δάκρυα γράφουμε αυτό το τραγούδι

Οι καρδιές μας χτυπούν ξανά

Το χαμόγελό μας είναι παντού

Οι καρδιές μας χτυπούν ξανά

Μαζί, μπορούμε να ελπίζουμε

Θα είμαστε δυνατότεροι και θα μεγαλώσουμε

Με φόβο, πόνο και δάκρυα γράφουμε αυτό το τραγούδι

Οι καρδιές μας χτυπούν ξανά

...χτυπούν ξανά

Ελπίδα

Ελπίδα

Το όνομά μου είναι ελπίδα,
κατοικώ σε φυσαλίδα
πότε ο άνεμος με παίρνει
πότε ο κυματισμός με φέρνει.

Πάω και έρχομαι συχνά
στις ανθρώπων την καρδιά
κι όλοι με αναζητούνε,
μα σαν με βρουν, δε με ακούνε.

Κάποιοι με ψάχνουν στους γιατρούς
άλλοι σε τόπους μακρινούς
κι άλλοι προτιμούν να ‘‘ φύγουν ‘‘
τους μπελάδες να αποφύγουν.

Όμως εγώ είμαι παντού
μέσα στις στάλες του ουρανού,
σε όλου του κάμπου τα λουλούδια,
στις παρέες, στα τραγούδια.

Για κοιτάξτε πιο καλά,
μυαλό και μάτια ανοιχτά,
γιατί αρκεί μία στιγμή
για να φωλιάσω στη ψυχή.

Μανουσάκη Γαρυφαλιά

Ακροστιχίδα της λέξης Δικαιοσύνη

Δέντρο

Ισότητας

Καρπός

Αλήθειας

Ιερός

Ορκος

Σεβαστή

Υπαρξη

Ν όμος

Η θικός

Επεξηγηματικά της ζωγραφιάς σχόλια

Τα χρωματιστά σημεία αναπαριστούν τα άτομα με τις διακριτές

προσωπικότητες τους και αναδεικνύουν την διαφορετικότητα που υπάρχει μεταξύ τους, εξού και η ποικιλία των χρωμάτων.

Οι στροβιλισμοί αποτελούν τους νόμους/κανόνες, που ως ουδέτεροι-απρόσωποι (γενικής εφαρμογής), εκφράζονται με το μοναδικό λευκό χρώμα, κοινό για όλους. Οριοθετούν τη συμπεριφορά των ατόμων και αξίζει να παρατηρηθεί ότι μέσα από τη σύνθεση των γραμμών "Η ελευθερία του ενός τελειώνει εκεί που αρχίζουν τα όρια της ελευθερίας των άλλων."

Άλλη μία σκέψη που αξίζει να σημειωθεί είναι η συνύρπαξη των χρωμαστών με το λευκό που αναλόγως της οπτικής γωνίας, είτε το χαιδεύουν και το ακουμπάνε είτε το συμπιέζουν.

Οι κακοποιημένες γυναίκες

Οι γυναίκες. Λέξη γένους θηλυκού.

Οι κακοποιημένες γυναίκες. Λέξεις ταμπού.

Με μάτια κλαμένα, θλιμμένα, με το βλέμμα αλλού.

Σκοπός;

Να μη φανεί.

Κανένας μη δει.

Πίσω από τις πόρτες υποφέρουν, αδύναμο φύλο λογίζεται.

Σιωπή η κραυγή τους μα την ακούς.

Μα δεν μιλάς. Αμέτοχος μένεις.

Θα περάσει λες.

Μα δεν περνά.

Η διπλανή σήμερα.

Η κόρη σου αύριο.

Μάθε της.

Στο γιό σου όμως άραγε τι θα μάθεις;

Μαυρογιαννάκη Κατερίνα

Ακούω συχνά Ελευθερία χωρίς όρια, για Δημοκρατία χωρίς ευθύνη... ..Για κενή Ελευθερία .....χωρίς ουσία..

Η Ελευθερία θέλει τον σεβασμό της.....

Για να μπορούμε να γευτούμε την Ελευθερία της σκέψης, του πνεύματος, του σώματος ...είναι αναγκαίο να γαλουχηθούμε με παιδεία... Να εκπαιδευτούμε πώς να σεβόμαστε τον εαυτό μας, τις επιθυμίες μας, τις ανάγκες μας.... Να εκπαιδευτούμε πώς να διαχειριζόμαστε τα δικαιώματά μας, την ευθύνη μας, τις υποχρεώσεις μας... Να εκπαιδευτούμε για να μπορούμε να συνυπάρχουμε αρμονικά, Ελεύθερα....

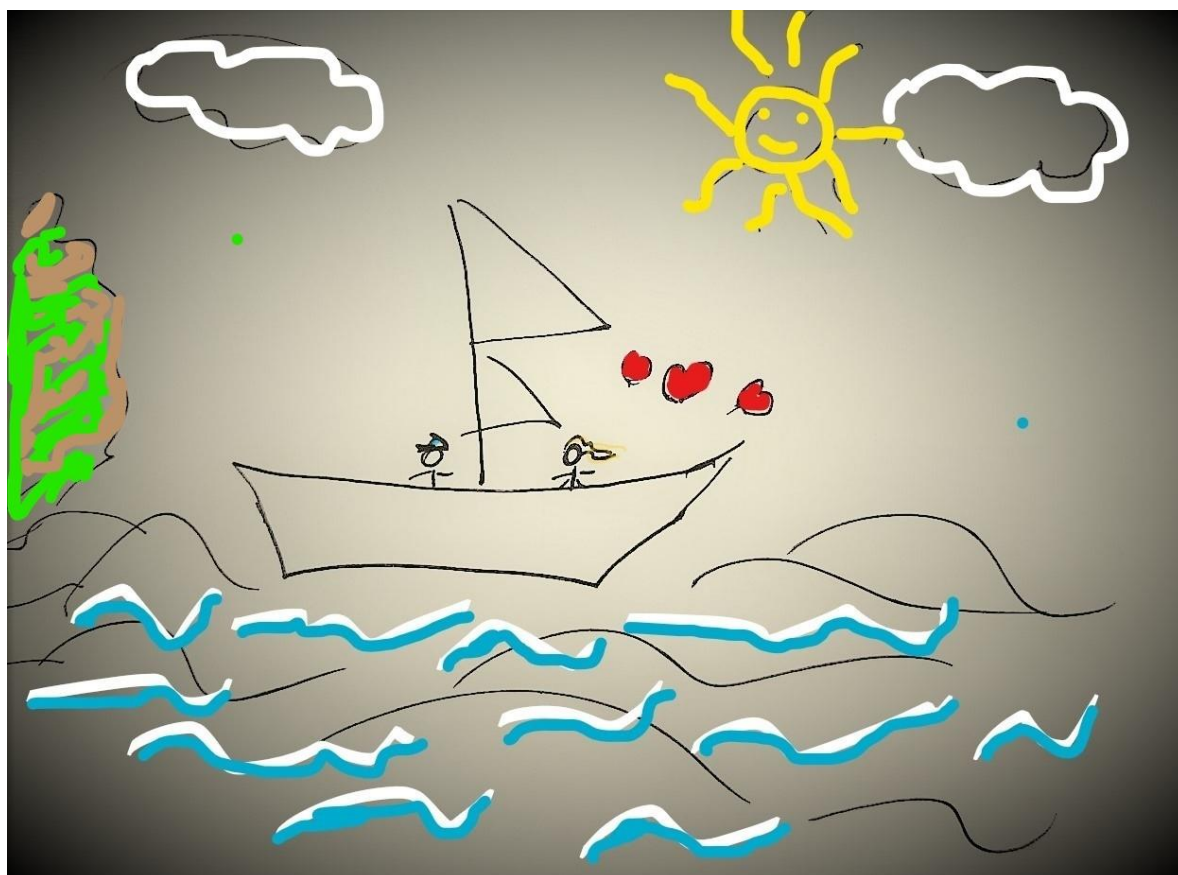
«Το εὐδαίμον το ελεύθερον, το δ' ελεύθερον το εὐψυχον.»

Ευτυχισμένοι είναι οι ελεύθεροι και ελεύθεροι είναι οι γενναίοι.

Θουκυδίδης, 460-394 π.Χ., Αθηναίος ιστορικός

(από τον Επιτάφιο του Περικλή)

Αγάπη

Αγάπη

*Αγάπη ψάχνεις για να βρεις μες στο βαθύ σκοτάδι της ψυχής
Παρατήρησε τους ψίθυρους γύρω σου και θα την δεις*

*Άνοιξε τα μάτια σου προς τον ουρανό και αντίκρισε το φως
Παίρνοντας τα ρίσκα σου, γιατί μόνο έτσι θα νιώσεις
ζωντανός*

Μπαμπαλή Δώρα

Στις αμμοθίνες

Κρίνοι και γαλανάγκαθα

Ομορριζώνουν

(haiku με θέμα 'Ελευθερία')

4 λέξεις

Σύνολο 30 γράμματα

Σε 30 σελίδες κειμένου του νέου νομοσχεδίου με τίτλο

«ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ, ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ»

που ψηφίστηκε από το ελληνικό κοινοβούλιο στις 11/02/2021.

Μια απέλπιδα απόπειρα να ανασυρθούν και να αναγεννηθούν τα νοήματα της Αγάπης, της Ελπίδας, της Ελευθερίας και της Δικαιοσύνης στο σώμα του νέου νομοσχεδίου για την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση.

(η τελική μορφή είναι αυτή του έντυπου έγγραφου που διαβάζεται ως flipbook)

Φεγγάρι.

Ολόγιομο.

Το κοιτά, κι ονειρεύεται.

Τι;

Ακριβώς τι, δεν ξέρει.

Μια συνάντηση. Μια τυχαία συνάντηση.

Δώρο, του φεγγαριού.

Ανθίζει. Νιώθει.

Όλα γύρω γιορτινά, χαρούμενα, φωτεινά, ευωδιαστά,

έντονα, τρυφερά, μαγικά.

Όλα δυνατά.

Μάτια γεμάτα λατρεία.

Σίγουρη πια.

Η αγάπη αναπτύσσει τον άνθρωπο!

Η αρχή των πάντων.

Δίνει φτερά κι όλα τα

κάνει ικανά.

Η αγάπη!

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

«Όλοι οι μεγάλοι ήταν παιδιά πρώτα...

Αλλά λίγος το θυμούνται»

Μικρός Πρίγκιπας

Παιχνίδι με τις λέξεις

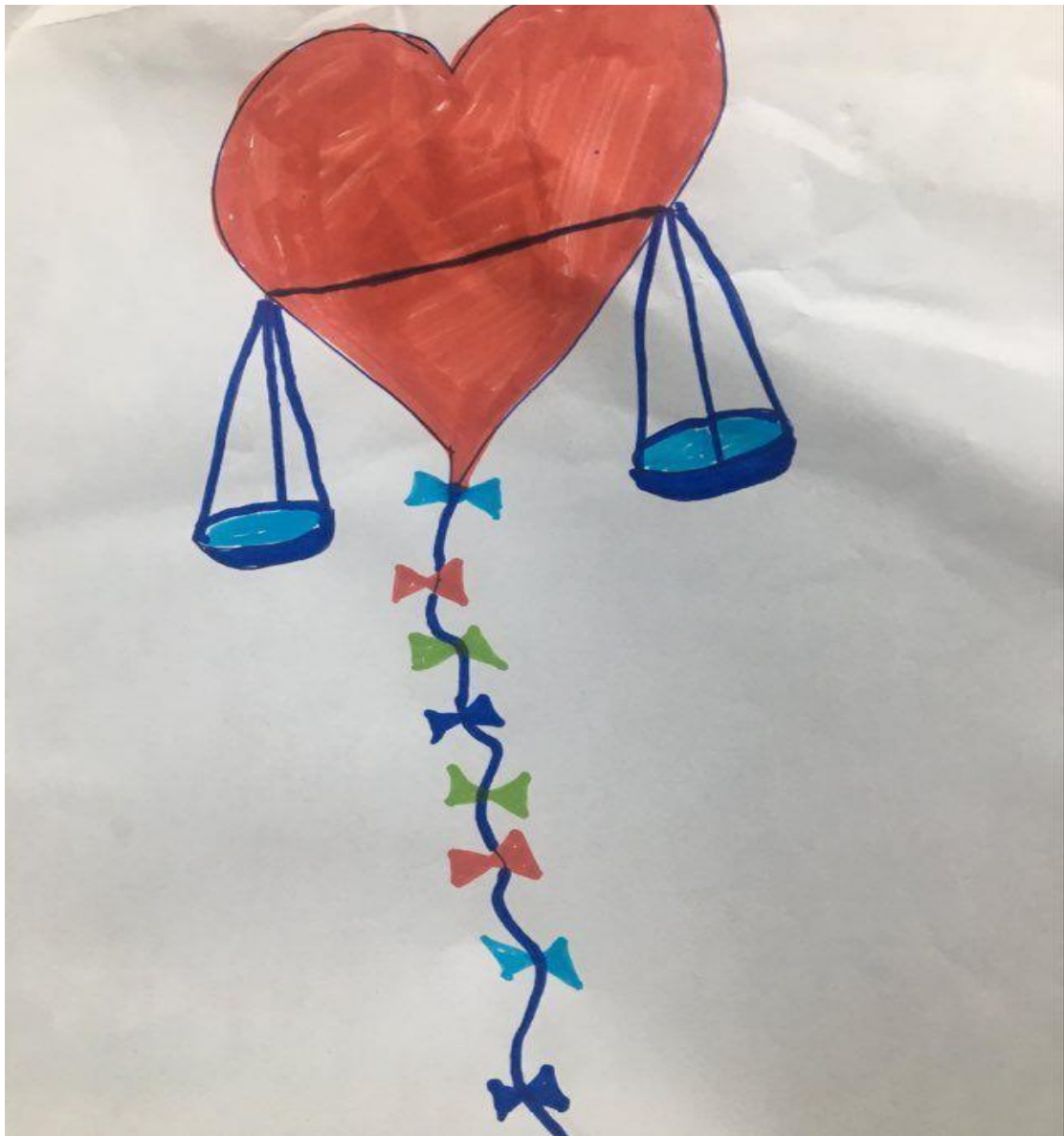
Ρήματα & Ουσιαστικά

δημιουργώ	Δ	διαφορετικότητα
ισορροπώ	Ι	ισότητα
καλλιεργώ	Κ	καλοσύνη
αγκαλιάζω	Α	αλήθεια
ισορροπώ	Ι	ικανότητα
οραματίζομαι	Ο	ομαδικότητα
συνειδητοποιώ	Σ	συνεργασία
υπερασπίζομαι	Υ	υπευθυνότητα
νιώθω	Ν	νόμος
ημπορώ	Η	ηρεμία

Παπαδοπούλου Μυρτώ

Η λέξη που είναι πιο σημαντική κατά τη γνώμη μου είναι η Αγάπη. Η αγάπη είναι το κλειδί στην ελευθερία, στην ελπίδα και την δικαιοσύνη. Η απόλυτη αγάπη είναι ελεύθερη και αν υπάρχει αγάπη, υπάρχει ελπίδα για το καλύτερο... αλλά και για Δικαιοσύνη.

Ποίηση σε χαϊκού

1.Αν υπάρξει αγάπη

ελεύθερη

έχουμε ελπίδα.

2.Δεν θα βρεις δίκαιο

στην ανελεύθερη

Δικαιοσύνη

Παπαϊκονόμου Βασιλική

Σχόλιο για τη Δικαιοσύνη

Κι ύστερα μου μιλάς για δικαιοσύνη...

Όταν ένα παιδί πεθαίνει κάθε 3 δευτερόλεπτα από την πείνα

Όταν οι ρατσιστικές επιθέσεις έχουν γίνει καθημερινό φαινόμενο

Όταν μετράμε τις μέρες που οι αρχές των ΗΠΑ δεν έχει δολοφονήσει κάποιον πολίτη και μάλιστα το 99% αυτών των αστυνομικών αθώνεται.

Όταν η πανδημία θερίζει φτωχούς, άστεγους, τοξικομανείς, τσιγγάνους, ιερόδουλες, φυλακισμένους και κανείς δε μιλάει.

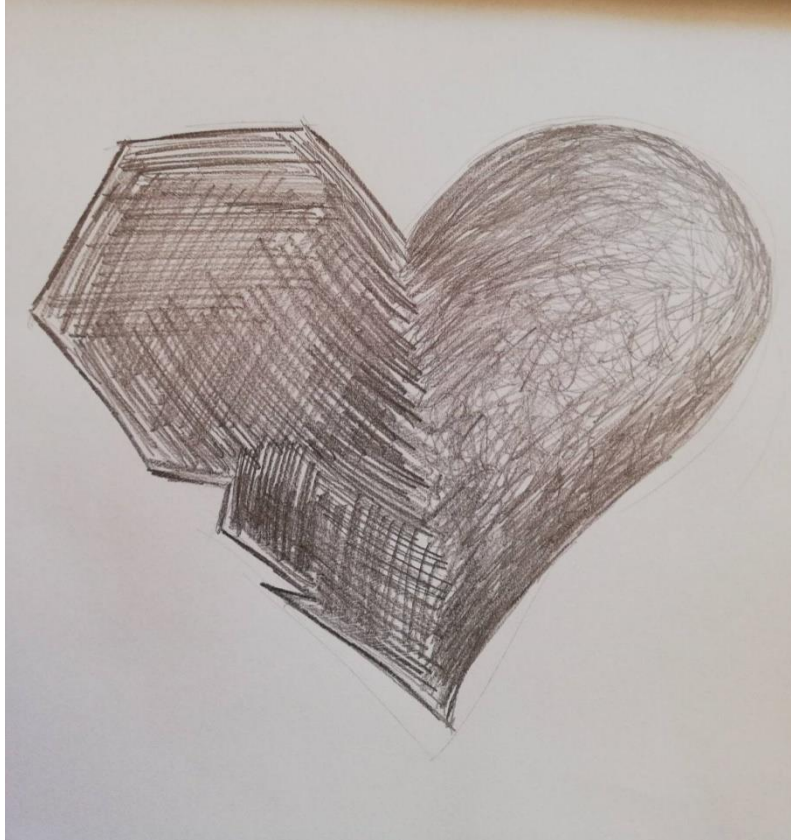
Όταν οι άνεργοι στην Ελλάδα έχουν ξεπεράσει κατά πολύ το ένα εκατομμύριο

Όταν οι πρόσφυγες πνίγονται στη Μεσόγειο, στην προσπάθειά τους να σωθούν

Όταν το 1% του πληθυσμού κατέχει το 40% του πλούτου

Μα για ποια δικαιοσύνη μου μιλάς;

Αγάπη

Ελευθερία

Θέλω να μιλώ, χωρίς να με φιμώνουν.

Θέλω να εκφράζομαι, χωρίς να με διορθώνουν.

Θέλω να σε αγαπάω, δίχως να με κρίνουν.

Θέλω να σεργιανάω, χωρίς να μ' ανακρίνουν.

Θέλω να ζω αξιοπρεπώς, να μη μου ρουφούν το αίμα.

Θέλω να είμαι ελεύθερος, χωρίς να είναι ψέμα.

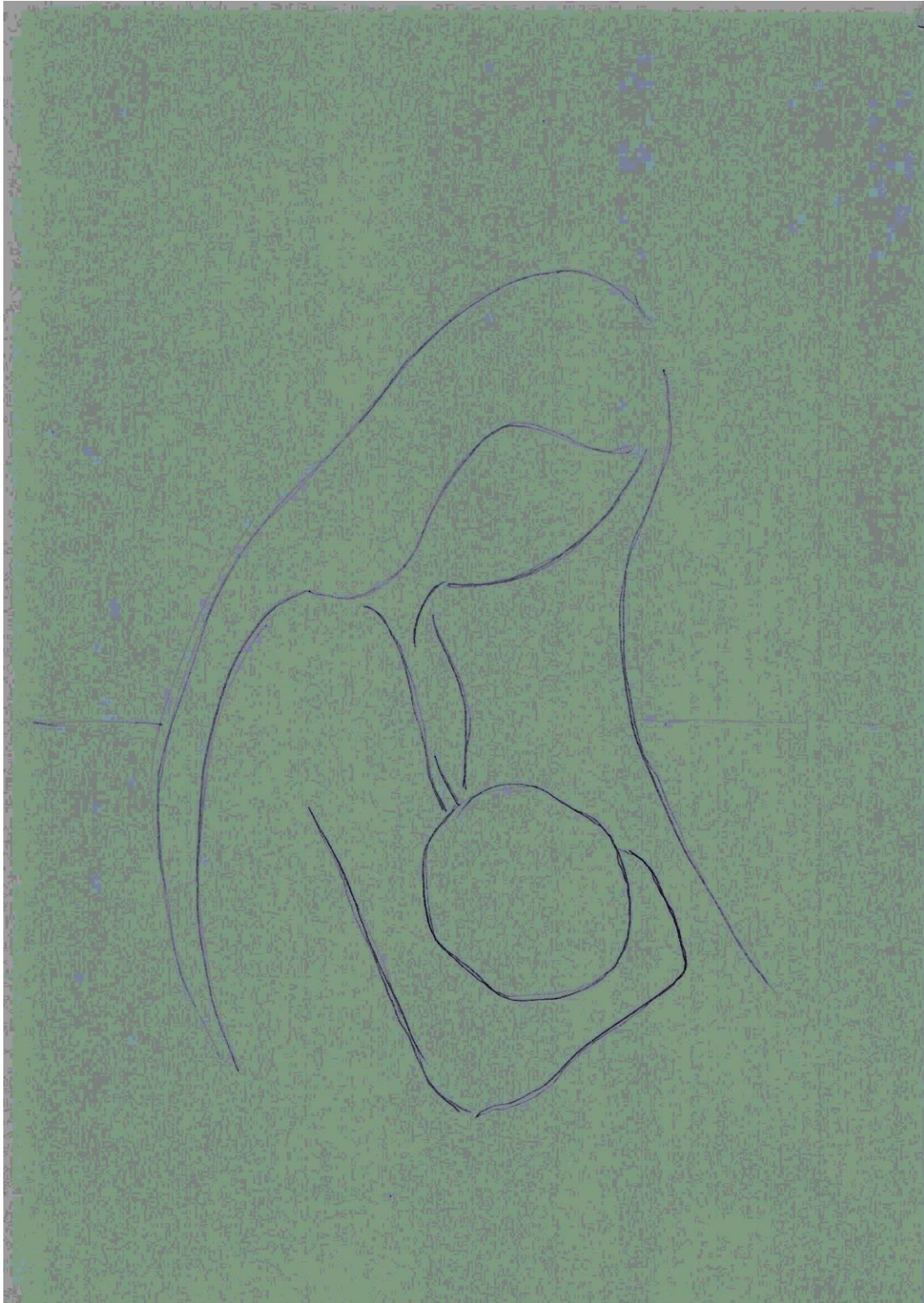
Περιστερίδη Βίκυ

Αγάπη

Μια ιστορία αγάπης που μου διηγήθηκε κάποτε σε ένα σχολείο μια συνάδελφος. Αυτή η ιστορία έχει μείνει χαραγμένη στο μυαλό μου.

Στη ΣΤ τάξη σε ένα δημοτικό σχολείο πήρε μεταγραφή ένας μαθητής από τη Ρουμανία. Η «ομάδα» της τάξης η οποία ήταν ήδη σχηματισμένη εδώ και πολλά χρόνια, όπως ήταν αναμενόμενο, δεν τον είδε με καλό μάτι. Τους φαινόταν διαφορετικός. Δεν υπήρχε κάποια κίνηση προσέγγισης και γνωριμίας από κανέναν. Οι μέρες περνούσαν και ο μαθητής καθόταν μόνος του τα διαλείμματα σε ένα παγκάκι και απλά κοιτούσε. Δεν τολμούσε να κάνει ο ίδιος κάποια κίνηση αφού εισέπραττε την αδιαφορία στα πρόσωπα των συμμαθητών του. Η εκπαιδευτικός προσπάθησε, ή έστω θεώρησε ότι προσπάθησε να κάνει την τάξη της να αγκαλιάσει τον νέο μαθητή. Δεν γνώριζε όμως τι άλλο να κάνει. Όσπου έφτασε 8 Μαρτίου... Κάποιοι λένε ότι είναι η γιορτή της γυναίκας... Ο μαθητής φτάνει στην τάξη με 8 κόκκινα τριαντάφυλλα. Αμέσως δίνει από ένα τριαντάφυλλο σε κάθε κορίτσι. Όλα τα κορίτσια το δέχτηκαν με χαρά(η εφηβεία βλέπετε!!!). Η δασκάλα ρωτάει τον μαθητή τον λόγο αυτής της κίνησης. Τότε ο μαθητής εξηγεί ότι το έχουν έθιμο στη χώρα τους κάθε τέτοια μέρα οι άντρες να δίνουν λουλούδια στις γυναίκες που είναι κοντά τους. Η υπόλοιπη ώρα του μαθήματος πέρασε με τα παιδιά να ρωτούν διάφορες συνήθειες στη Ρουμανία που διαφέρουν από αυτές που έχουμε στην Ελλάδα. Ο μαθητής από τότε ήρθε πιο κοντά στα παιδιά, έγινε αποδεκτός στην ομάδα και από την άλλη τα παιδιά γνώρισαν και τα ήθη, έθιμα και παραδοσιακά φαγητά της Ρουμανίας .

ΘΗΛΑΣΜΟΣ

Αγάπη

Άσε με έστω με τον νου,
φως μου να ταξιδέψω
στον κήπο της αγάπης σου
σαν τον κισσό να πλέξω.

Οσάν το μωροκόπελο
οντε σε δω τα χάνω,
και τρέχω να αποκρεμαστώ
στην αγκαλιά σου απάνω.

Αν μπόρουνα πολλές φορές
απ'την αρχή να ζήσω
εσένα πάλι θα θελα
σαν τώρα ν'αγαπήσω.

Ριτζάκη Αλκυόνη

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

-Ελευθερία! Μίλα μου για εκείνη.. τι είναι άραγε; Πώς μοιάζει;

Με ρώτησε ένα παιδί που μεγάλωνε μέσα στην τελευταία πανδημία. Μα για ποια ελευθερία να του μιλήσω; Είναι σχετική και λέξη απαγορευμένη πια. Για εκείνο, η ελευθερία είναι περιορισμένη μέσα στα πλαίσια του διαμερίσματός του. Μπορεί να κάνει ότι θέλει μου είπε, μέσα στο διαμέρισμά του. Είναι χαρούμενο με την ελευθερία του αυτή. Ελεύθερη νιώθει και κάθε γυναίκα μέσα στη "σύγχρονη" πατριαρχική κοινωνία της . Μα δεν είναι. Ούτε εκείνη, ούτε το παιδί που αναγνωρίζει πια το διαμέρισμά του σαν ολόκληρο τον κόσμο του.

Μα δεν ξέρω τι να τους πω και πώς θα καταλάβουν, ούτε κι εγώ θυμάμαι πια. Άλλωστε τώρα, δεν έχω το δικαίωμα. Δεν έχω το δικαίωμα να βγω να περπατήσω, να αγκαλιάσω, να ξεπεράσω το χρονικό περιθώριο, να εκφραστώ, να διεκδικήσω. Φοβάμαι τις συνέπειες σαν να είμαι κλέφτης, μα δεν είμαι. Γι' αυτό φροντίζω να κρύβομαι από εκείνους που θα με τιμωρήσουν. Κι όμως ήταν συνάνθρωποί μου.

Τώρα δεν είναι πια. Είμαστε δυο αντίπαλα στρατόπεδα. Μήπως είναι πόλεμος τελικά; Δεν ξέρω, όμως φοβάμαι τις συνέπειες και δεν έχω επιλογή. Έχω μόνο μία, κι αυτή είναι να έχω το στόμα μου κλειστό και τα χέρια μου δεμένα. Κι έχω μόνο ένα δικαίωμα. Αυτό της υποταγής και της ατομικής συνείδησης κι ευθύνης. Πρέπει να έχω υπομονή και να κάνω κουράγιο με το πρόσχημα του “κοινού καλού”. Κι έτσι από προσωπική επιλογή να φυλακίζομαι.

- Όταν θα μεγαλώσεις θα σου πω πώς ήταν τότε που ήμουν ελεύθερη... ίσως αν ακόμα μ' αφήνουν να μιλώ και να θυμάμαι.

Ακόμα, κάθε μέρα που περνά αποκοιμάμαι με το παράπονο πως ούτε και σήμερα τέλειωσε αυτός ο φρικτός εφιάλτης. Μα το πιστεύω, κι ελπίζω! Δεν είναι στο χέρι τους το δικό μου το μυαλό. Εγώ θα είμαι πάντα ελεύθερη, κι ας είμαι κι εγώ ελεύθερη πολιορκημένη...

Να είσαι ο εαυτός σου.

«Σπούδασε.» - «Έχεις μεγαλώσει, κάνε οικογένεια.»

«Μην προκαλείς.» - «Πολύ συντηρητικός.»

«Αδυνάτισε.» - «Μοιάζεις με σκελετό.»

«Δεν είσαι αρκετά φυσική.» - «Είσαι άσχημη, βάψου.»

«Δούλεψε.» - «Μην είσαι εργασιομανής, ζήσε!»

«Λίγα λεφτά; Δεν είσαι αρκετά ικανός. Κι άλλη δουλειά.»

«Μην κλαις!» - «Μην γελάς!»

«Άντεξε..έτσι πρέπει.»

Απλά, να είσαι ο εαυτός σου.

Τι βλέπω στον καθρέπτη;

Μια λέξη. «Ελευθερία».

Είμαστε ελεύθεροι. Πολέμησαν για να είμαστε. Οι σκοτωμένοι μας τη δίδαξαν. Μας την παρέδωσαν.

Αλήθεια, τι βλέπεις στον καθρέπτη;

Έναν άνθρωπο που αλλάζει να αρέσει στον κόσμο, ή έναν άνθρωπο που αλλάζει τον κόσμο να του αρέσει;

Κοιτάω κι εγώ καλύτερα...

Μέσα στην σκοτεινή φυλακή της ελευθερίας.

Εκεί κρύβεται η αλήθεια όλων μας.

Γεννηθήκαμε ελεύθεροι, κι όμως είμαστε πάντα τόσο «φυλακισμένοι».

Πνιγμένοι σε ένα πλήθος «πρέπει».

Γεννηθήκαμε ελεύθεροι , κι όταν απλώσουμε κι εμείς τα χέρια... πάντα αλυσοδεμένοι.

Κάθε κρίκος και μία προσωπικότητα. Όμως.. πόσο ίδιοι είμαστε όλοι μπροστά σε αυτό;

Κοίτα στον καθρέπτη.

Ένα ελεύθερο αύριο.

Διαφορετικά ελεύθερο.

Πλημμυρισμένο από προσωπικές επαναστάσεις.

Φοβάμαι!

Αλλά αισθάνομαι.. ελεύθερος.

- Ελευθερία ή Θάνατος;

Στο τελευταίο στάδιο, επέλεξα να εκφραστώ μέσω της τέχνης που με εκφράζει και με απελευθερώνει σε προσωπικό επίπεδο. Επομένως αντικατέστησα τη ζωγραφιά με χορό. Το τραγούδι που χρησιμοποίησα λέγεται «Ελευθερία» και είναι της Νικολέτας Κωνσταντάκη. Στο email που έχω αποστείλει, θα επισυνάψω και το χορογραφημένο απόσπασμα.

Σιμάκης Ευάγγελος

Για την **Ελευθερία**, και εστιάζοντας περισσότερο στο κομμάτι της **Ελευθερίας της Έκφρασης**, θα δανειστώ ένα ποίημα του **Βλάντιμιρ Μαγιακόφσκι**.

Την πρώτη νύχτα πλησιάζουνε
και κλέβουν ένα λουλούδι
από τον κήπο μας
και δεν λέμε τίποτα

Τη δεύτερη νύχτα δε κρύβονται πλέον
περπατούνε στα λουλούδια,
σκοτώνουν το σκυλί μας
και δεν λέμε τίποτα.

Όσπου μια μέρα
- τη πιο διάφανη απ'όλες -
μπαίνουν άνετα στο σπίτι μας
ληστεύουν το φεγγάρι μας
γιατί ξέρουνε το φόβο μας
που πνίγει τη φωνή στο λαιμό μας.

Κι επειδή δεν είπαμε τίποτα
πλέον δεν μπορούμε να πούμε τίποτα.

Πέραν της Ελευθερίας της Έκφρασης που αντιπροσωπεύει το ποίημα του Μαγιακόφσκι, θα μπορούσαμε να το γενικεύσουμε με βάση την Ελευθερία. Όλοι μας λέμε ότι είμαστε ελεύθεροι και πως βιώνουμε την Ελευθερία καθημερινά. Αλλά κατά πόσο ισχύει αυτό; Πόσο ελεύθεροι είμαστε τελικά; Είναι πραγματική η Ελευθερία που ζούμε ή μια καλοστημένη ψευδαίσθηση; Και αν είναι ψευδαίσθηση με ποιον τρόπο θα το αντιληφθούμε και θα αντιδράσουμε; Θα μας αφήσουν να αντιδράσουμε; Και αν δεν το πετύχουμε; Τότε, τι;

Τότε θα είμαστε για πάντα κολλημένοι στην ψευδαίσθηση που την κάναμε αλήθεια!

Ρόβας Δημήτρης

Ελπίδα: η μητέρα της προόδου

Ο Θεός δημιούργησε τα πλάσματα του κόσμου για να τους προσφέρει τα χαρίσματα που Του ήταν περιττά και τα φυλούσε για κάποιους πολύ αγαπημένους, αλλά στη μοναξιά του σύμπαντος δεν είχε πουθενά να τα προσφέρει.

Ήρθε ο χώρος, ήρθε ο χρόνος, ξεπήδησε η ύλη και όλη η θαυμαστή δημιουργία που αφιερώσαμε την ύπαρξή μας να την μελετήσουμε, να την εξερευνήσουμε, να την κατανοήσουμε, να την κατακτήσουμε. Σε μια μικρή κι ασήμαντη γωνιά του χώρου και του χρόνου, σε ένα απειροελάχιστο κομμάτι ύλης πάνω, επέλεξε τελικά να προσφέρει το πιο βασικό δώρο: τη ζωή.

Αμέτρητος χρόνος (λίγες στιγμές δικές Του) και αρχίσαν τα πρώτα πλάσματα να έρχονται. Περνώντας από κοντά Του, τους πρόσφερε αυτό που πίστευε ότι τους έλειπε πιο πολύ, σε άλλο δύναμη, σε άλλο ταχύτητα, σε άλλο εξυπνάδα, σε άλλο κάλυψη, σε άλλο αντοχή κι ανθεκτικότητα....

Επιτέλους τελείωσε! Όλα είχαν πάρει το δώρο τους. Τέλεια ισορροπία, μέσα στο χάος των σχέσεων και των αλληλεπιδράσεων. Κι όμως.. Έλειπε αυτό το ον που θα μπορούσε να Του μοιάσει κάποτε. Θα έμενε και πάλι θεατής, να βλέπει τη δημιουργία να εξελίσσεται αλλά δε θα μπορούσε να το μοιραστεί με κανέναν.

Ήρθε λοιπόν ο άνθρωπος, κομμάτι της πνοής Του, ιδιαίτερος, ευφυής κι έτοιμος να κοινωνήσει με τον ίδιο, όμως η τόση τελειότητα που έβλεπε στον εαυτό του τον γκρέμισε από την κορυφή, την οποία πίστευε ότι θα μοιραστεί με το δημιουργό του.

Χάθηκε, λοιπόν η ευκαιρία της πραγμάτωσης του σκοπού του ανθρώπου, αλλά όχι οριστικά. Γιατί ο άνθρωπος σαν δώρο πήρε την **ελπίδα**, η οποία και έγινε το κύριο χαρακτηριστικό του. Η ελπίδα που στους μύθους που έφτιαξε στην πρώτη του προσπάθεια να γνωρίσει και να εξηγήσει τον κόσμο ήταν το φάρμακο για όλα τα κακά που γνώρισε.

Ό,τι βήμα έκανε, το χρωστούσε στην **ελπίδα**. Κάθε ανακάλυψη έγινε με την **ελπίδα** του ότι θα του λύσει ένα πρόβλημα, βελτιώνοντας τη ζωή του. Κάθε πρόβλημα που ξεπέρασε το όφειλε στην **ελπίδα** που είχε εξαρχής ότι υπάρχει λύση γι' αυτό. Η **ελπίδα** τον

ώθησε να αντιμετωπίσει τις δυσκολίες που του παρουσιάστηκαν, πως αν βγει κι αυτή τη φορά νικητής θα πάει ένα σκαλί πιο ψηλά. Ελπίδα νιώθει όταν σκέφτεται τους αγαπημένους του και πιστεύει ότι θα είναι ευτυχισμένοι και υγιείς, ελπίδα αισθάνεται όταν ερευνά, ελπίδα κι όταν ανακαλύπτει, ελπίδα κι όταν στοχάζεται, ελπίδα κι όταν ονειρεύεται, όταν ερωτεύεται, όταν διεκδικεί, όταν υποφέρει, όταν κραυγάζει για την ελευθερία του, όταν βιώνει μια απώλεια, κάθε στιγμή που ζει κι αναπνέει, ακόμα και όταν κοιμάται, τα όνειρά του κρύβουν τις πιο έντονες ελπίδες του. Αυτή είναι η κινητήριος δύναμη για κάθε του επίτευγμα.

Η ελπίδα, τελικά του δίνει δύναμη να αντιμετωπίσει, να παλέψει με το μόνο άλυτο πρόβλημα που έχει ως τώρα συναντήσει και που διέπει την ύπαρξή του από την αυγή της ιστορίας του: το θάνατο. Δεν είναι μάταιη η ζωή του επειδή κάποτε θα τελειώσει. Δεν έχει σημασία που όποιος γνώρισε ή θα γνωρίσει, πρώτα θα βιώσει την απώλεια και μετά και ο ίδιος θα «φύγει».

Δε θα σταματήσει ποτέ όμως να σηκώνεται όλο και πιο ψηλά, να αγωνίζεται, να αναζητά, να προοδεύει, να αγαπά, να νικά τον ίδιο του τον εαυτό, όσο έχει το πρώτο δώρο που έλαβε ποτέ, το λόγο που συνεχίζει να αγαπά παρά τον πόνο που κρύβει αυτό το αίσθημα, το λόγο που θέλει να είναι ελεύθερος, την ελπίδα.

Τρεις στίχοι, δεκαεφτά συλλαβές:

ποιήματα για την ελπίδα, λίγα χαϊκού

Στις δυσκολίες και την αγάπη,

δώρο κοινό,

ελπίδα.

Έχεις ελπίδα,

έχεις το όπλο

ν' αλλάξεις τον κόσμο σου.

Αγωνιστές κι ονειροπόλοι

κοινός δρόμος.

Ελπίδα.

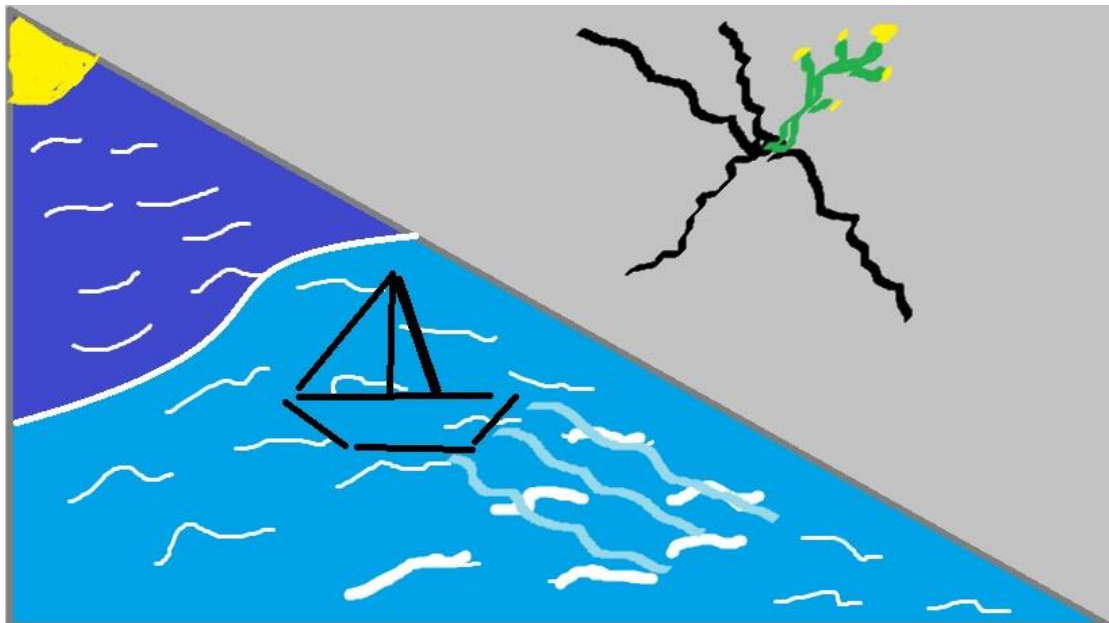
Σπόρους φυτέψαμε
παιδιά κι ελπίδα
προίκα του κόσμου

Μέλλον σημαίνει
παιδιά, μάθηση,
αγάπη, φως , ελπίδα.

Χέρι-χέρι
παιδιά, ζώα, λουλούδια
έχουμε ελπίδα.

Ρουμπείδη Αγγελική

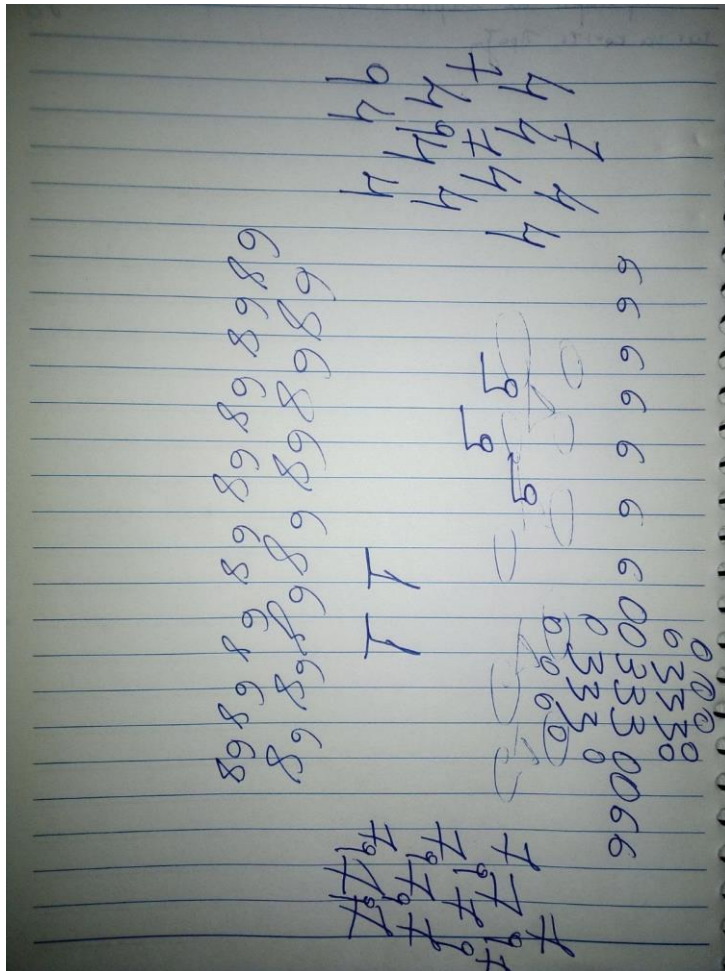
Ελευθερία δεν είναι να επιλέγεις. Γιατί την επιλογή μπορεί να την έχει κάνει κάποιος άλλος για σένα. Έτσι η ελευθερία σου περιορίζεται σε δύο ή τρεις επιλογές. Περιορισμένη ελευθερία! Κι όμως υπάρχουν ακόμα άνθρωποι που θεωρούν αυτές τις επιλογές ελευθερία. Είσαι ελεύθερος να βγεις από το σπίτι αν επιλέξεις ένα από τα 6 μηνύματα που η Πολιτική Προστασία έχει διαλέξει για σένα. Αυτό δεν είναι ελευθερία, αυτό είναι υποταγή. Ελευθερία είναι η συνειδητοποίηση της επικινδυνότητας, της κάθε κατάστασης και ο σεβασμός στον άλλο, ο αυτοσεβασμός. Άρα, η ελευθερία απαιτεί επίγνωση και διάκριση, άρα ετοιμότητα.

Ελευθερία είναι η δημιουργία της δικής σου ατομικής επιλογής. Αν σου πουν Α ή Β, εσύ να τους πεις Ζ. Όχι από αντίδραση. Από γνώση. Ξέρεις ότι η αλφάβητος έχει 24 γράμματα. Γιατί να περιοριστείς; Ελευθερία είναι να κινείσαι παντού, να παρατηρείς και να εκφράζεσαι όπως θες. Δεν μιλάω για χάος. Μιλώ για διαφορετικότητα. Πάλι σεβασμός...

Ελευθερία δεν είναι ο φιλελευθερισμός. Αυτός σημαίνει να “αγαπάς την ελευθερία”. Δεν προϋποθέτει να την βιώνεις. Δεν τον χρειαζόμαστε λοιπόν. Πολύ θεωρητικός. Ελευθερία είναι να είσαι! Με ρωτάς τι; Αυτό που είσαι! Πάλι παρατήρηση, πάλι σεβασμός...

Για να μην πολυλογώ, δεν χρειάζεσαι ελευθερία, γιατί έχεις αποδείξει ότι δεν μπορείς να την διαχειριστείς. Σεβασμό χρειάζεσαι.

Σεβασμός στον άλλο σημαίνει αυτοσεβασμός.

Αυτή είναι η ελευθερία μου. Αριθμούς βλέπεις εσύ; Δεν είναι... \

Είναι δώρο

πριν ακόμα απ' τον ομφάλιο λώρο

Σε αυτήν την διαδικασία απολαβής

μόνο εσύ μπορείς να είσαι ο στερητής.

Μην αυταπατάσαι και κατηγορείς

της ανάγκης σου, εσύ είσαι ο γεννητής.

Είναι δώρο και κατάρα

Δώρο ως απόλυτη λαχτάρα

Κατάρα γιατί απαιτεί αρετή και τόλμη.

(από εσένα)

Ξέρεις για τί μιλώ

Ξέρεις ότι μπορείς

και ρωτάς γιατί δεν το κάνεις,

γιατί δεν το απολαμβάνεις;

Δεν σε κατηγορώ

κι εγώ φορές φορές νοιώθω πως δεν μπορώ...

Ρούσσου Ισμήνη

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

Ελευθερία ψιθύρισε το πουλάκι στο κλουβί του, ελευθερία ψιθύρισε το κλουβί στα σίδερα του, ελευθερία ψιθύρισαν τα σίδερα πάνω στο ζεστό αμόνι του σιδερά, ελευθερία ψιθύρισε ο σιδεράς στο αφεντικό του, ελευθερία ψιθύρισε το αφεντικό του στην τράπεζα του, ελευθερία ψιθύρισε η τράπεζα στους αριθμούς της, ελευθερία ψιθύρισαν οι αριθμοί στο κομπιουτεράκι, ελευθερία ψιθύρισε το κομπιουτεράκι στα χέρια που το ακουμπούσαν, ελευθερία ψιθύρισαν τα χέρια...Ελευθερία φώναξε το μυαλό που κουνούσε τα χέρια.. αλλά σε ποιόν άραγε φώναζε;

Να μάθεις να απαιτείς ελευθερία αλλά πρώτα να τη ζητάς από τον/την εαυτό/ή σου.

Ανάμεσα στα χαρτιά με τις βεβαιώσεις μετακίνησης

έψαχνε εκείνο που να βεβαιώνει

την αξία της αναπνοής της

Έφτιαξε μια ωραία σφραγίδα από εκείνα τα υλικά,

για τα οποία με βεβαιότητα θα μπορούσε να πει

«Ναι, τα αναγνωρίζω»

Τις επόμενες μέρες γέμισε το κορμί της με σφραγίδες

Ήταν ελεύθερη να θυμάται

αλλά ήθελε να είναι σίγουρη ότι δε θα ξεχάσει

Σαμπροβαλάκης Γιώργος

Πριν ακόμη σουρουπώσει για τα καλά, περίπου στις έξι, αποφάσισε να φύγει από το γραφείο. Συχνά δούλευε μέχρι αργά, έβλεπε τα παιδιά του μόνο δυο ώρες. Μία φορά είχε απελπιστεί, απ' το πρωί κιόλας, με τη δουλειά ώστε έκλεισε το κινητό και κατέβασε το ακουστικό του σταθερού, με την ελπίδα ότι θα του έφευγε ο πονοκέφαλος. Αυτή εξελίχθηκε σε καλή μέρα, σε αντίθεση με τη σημερινή.

Μπήκε στο αμάξι, έλεγξε την εσωτερική τσέπη του μπουφάν για τη βεβαίωση κυκλοφορίας. Από συνήθεια δίπλωνε κάθε είδους έντυπο σαν μπακαλόχαρτο, αυτή η βεβαίωση δεν εξαιρέθηκε. Άνοιξε το ραδιόφωνο, ήξερε το κομμάτι που έπαιζε. Ένωσε αυτή τη στιγμιαία ευχαρίστηση που χαρίζει το ραδιόφωνο, όταν παίζει ένα κομμάτι που είχες ξεχάσει.

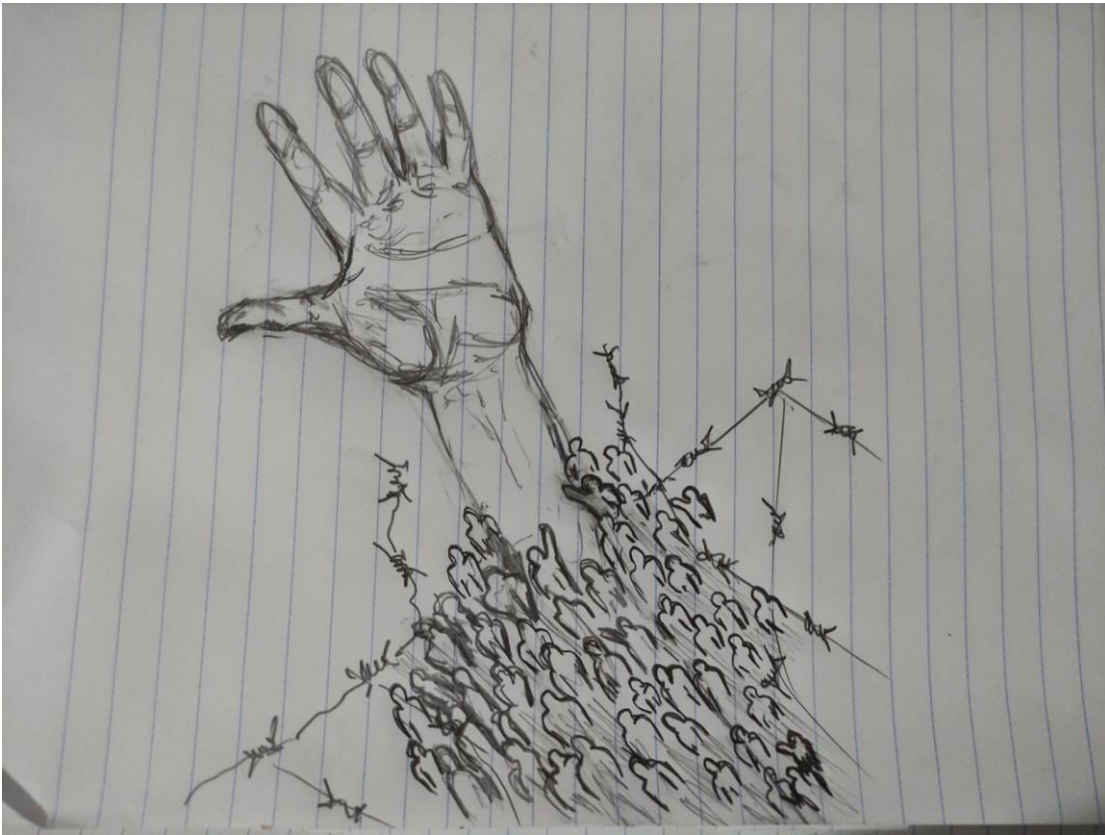
Πάρκαρε, αφού έψαξε την πλησιέστερη θέση μπροστά από τη πόρτα του. Πριν σβήσει τη μηχανή επέστρεψε η προσοχή του στο ραδιόφωνο, κατάλαβε ότι δεν είχε πάρει χαμπάρι κανένα άλλο κομμάτι. Με δυσκολία προσπάθησε να ανασύρει μέχρι και την διαδρομή προς το σπίτι.

Μα πού είχα το μυαλό μου; Αναρωτιέται μιλώντας στον καθρέφτη του αμαξιού. Στην πραγματικότητα, απευθύνει αυτή την ερώτηση συχνά στον καθρέφτη.

Όταν βγήκε από το αμάξι, έκανε την εμφάνισή της η κακή συνήθεια, να σέρνει τα πόδια του από την κούραση. Το ένωσε και αποφάσισε να επιβληθεί, έξω από την πόρτα του δεν τα έσερνε πια.

Μπήκε στο σπίτι, όπου είδε βουλιαγμένη στη μέση του καναπέτην 4χρονη κόρη του. Ξεφύλλιζε, προσποιούμενη ότι διαβάζει, τους Άθλιους σε Κλασικά Εικονογραφημένα, ένα τετράπαλιο τεύχος τυπωμένο σε κακής ποιότητας φύλλο εφημερίδας.

Μπαμπά, του είπε, ο Γιάννης Αγιάννης είναι ο καλός και έχει δίκιο! ...

Μαθήματα Ζωής

Ελπίδα.

Μα τι λέξη και αυτή;

Μην περιμένετε να την γράψω στον πίνακα.

Αηδιάζω!

Τι σημαίνει παιδιά – σταυροκοπιέται- Ελπίδα;

Κακό πράγμα Κυρία.

Εύγε! Κακό δε λες τίποτα παιδί μου!

Όχι μόνον κακό,

ΠΡΟΣΤΥΧΟ και ΧΥΔΑΙΟ.

Κυρία, τότε γιατί τη μαθαίνουμε τέτοια λέξη;

Για τι άλλο; Για να την αποφεύγετε.
Κυρία; Η Ελπίδα...
Επ! Όχι βρισιές στην τάξη μου.
Συγγνώμη, αυτή η Λέξη, προσδοκία για κάτι καλύτερο σημαίνει;
Σουτ!
Για αυτό ακριβώς είναι πρόστυχη,
αμφισβητεί τον κόσμο μας.
Τι καλύτερο παιδιά;
Δεν υπάρχει τίποτε καλύτερο να περιμένετε.
Ο κόσμος μας είναι ο καλύτερος. Όπως τα βρήκαμε θα τα κρατήσουμε.
Προσοχή! Μη σας παρασύρει κανείς.
Δεν θέλω να σας τρομάξω!
Αλλά εάν μάθετε να ελπίζετε-επανήλθε το σταυροκόπημα-
Δεν φέρω ευθύνη,
που δεν θα σας αρκεί η αλυσίδα να φτάνει ως το σούπερ μάρκετ.

Σίσκας Γιώργος

Η ελευθερία είναι το ανεκτίμητο αγαθό της ζωής. Σημαίνει να μπορείς ολοκληρώσεις την ύπαρξη σου μακριά από ψυχαναγκαστικές ιδεοληψίες και φραγμούς...

Να μπορείς να υπερβείς τα προσωπικά σου όρια στην αυτό-ολοκλήρωση και με όπλα το θάρρος, την τόλμη και τις προσωπικές σου πεποιθήσεις, να έρθεις σε απόλυτη αρμονία με το προσωπικό σου ΕΙΝΑΙ...

Είναι το καύσιμο που σε κάνει να χαράξεις πορεία μακρινή με σκοπό την μέθεξη με το απόλυτο...

Ελευθερία είναι να χάνεσαι , να βυθίζεσαι, να καίγεσαι και να μπορείς να βρίσκεσαι , να αναδύεσαι, να ξαναγεννιέσαι....

Είναι αυτές οι πράξεις οι τολμηρές που σε κάνουν να αγναντεύεις την θάλασσα με χαμόγελο στα μάτια...

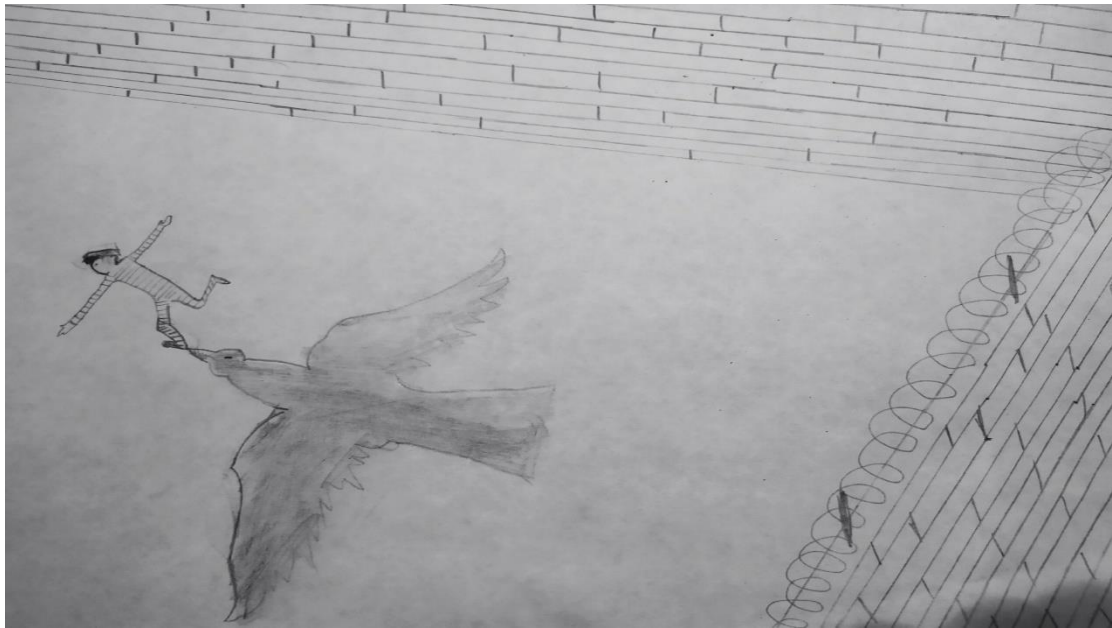
Είναι ο άνεμος, το ταξίδι τα όνειρα που σε παρασύρουν μακριά.....

Είναι η κραυγή της ζωής που ζητά τόσο απευγνωσμένα να ξαναγιώσει...

Δως μου δύναμη να φύγω μακριά,
Να ιδεαξω , να στενάξει η καρδιά,

Στης φυγής του αβιειδήτου την μετριά,
Να ανερευτώ ελεύθερα ξανά
Να μπορέσω στις εκέφεις μου να βρώ,
Αυτό που τόσα χρόνια λαχταρώ,
Να χαθώ, να ξεφύγω, να βρω
Να ιατάξω σαν τον χρυσό αετό,
Η καρδιά να ιαημμυρίσει από χαρά,
Ελευτερος και ξέμνοατος σε μέρη μυστικά,
Μια δάλασσα να δω και ο αγέρας να χτυπά
Να κλάψω από χαρά ελεύθερος ξανά...

Στατήρα Σταυρούλα

Πάρε ένα κομμάτι λευκής σελίδας.

Βάλε κάτω τα μαθηματικά που σου έμαθαν και προσπάθησε να σχεδιάσεις την καρδιά σου.

Άσε να χυθεί καθετί που κρύβεται μέσα σου και δες τι σχήμα βγαίνει.

Αν η καρδιά σου έχει σχήμα γεωμετρικό πόσο σε λυπάμαι!

Και πόσο θα χαρώ αν στη λευκή σου σελίδα δω και σχηματιστεί ένα πουλί, ένα τραγούδι, μία μαργαρίτα.....

Γιορτή

Είμαι μία ψυχή που γιορτάζει.

Ένα λουλούδι στο χέρι μου.

Ανέμελα να περπατώ στην ακρογιαλιά.

Με ένα χαμόγελο στο πρόσωπο να φέγγει,
να αστράφτει αυτό που γιορτάζει μέσα μου.

Είμαι μία ψυχή που γιορτάζει.

Ένα τραγούδι στα χείλη μου.

Να σεργιανίζω τη θάλασσα που απλώνεται.

Με ένα ποίημα στην καρδιά,
να τραγουδά αυτό που γιορτάζει μέσα μου.

Ζω μέσα στην Αγάπη!

Τσανά Μαρία

Δικαιοσύνη

Η ανθρώπινη ηθικότητα διαμορφώθηκε στην πορεία εκατομμυρίων ετών εξέλιξης και προσαρμόστηκε στην αντιμετώπιση των κοινωνικών και ηθικών διλημάτων που ανέκυπταν στη ζωή μικρών τροφосуλλεκτικών ομάδων. Η πικρή αλήθεια είναι ότι ο κόσμος έχει γίνει υπερβολικά περίπλοκος για τους τροφосуλλεκτικούς εγκέφαλους μας.

Το πρόβλημα είναι η εφαρμογή των αξιών σε έναν περίπλοκο, παγκοσμιοποιημένο κόσμο

Η αίσθηση δικαιοσύνης των τροφосуλλεκτών είχε συγκροτηθεί ώστε να αντιμετωπίζει διλήμματα που αφορούσαν τη ζωή μερικών εκατοντάδων ατόμων που ζούσαν σε μικρή απόσταση μεταξύ τους. Όταν προσπαθούμε να κατανοήσουμε σχέσεις ανάμεσα σε εκατομμύρια ανθρώπους που κατοικούν σε ολόκληρες ηπείρους, η αίσθηση της ηθικής μας αφοπλίζεται.

Η δικαιοσύνη δεν χρειάζεται ένα σύνολο από αφηρημένες αξίες, άλλα και μια αντίληψη συγκεκριμένων σχέσεων αιτίας και αποτελέσματος. Δυστυχώς, ένα έμφυτο χαρακτηριστικό του παγκοσμιοποιημένου κόσμου μας είναι ότι οι αιτιατές σχέσεις είναι εξαιρετικά διακοινωμένες και περίπλοκες.

Οι περισσότερες αδικίες στον σύγχρονο κόσμο προέρχονται από δομικές μεροληπτικές στάσεις μεγάλης κλίμακας και όχι ατομικές, κι ο τροφосуλλεκτικός εγκέφαλος δεν έχει εξελιχθεί έτσι ώστε να εντοπίζει τις δομικές μεροληψίες. Είμαστε όλοι συνένοχοι σε κάποιες τουλάχιστον τέτοιες μεροληπτικές στάσεις και απλώς δεν έχουμε το χρόνο και την ενέργεια να τις ανακαλύψουμε όλες

Στην προσπάθεια να κατανοήσουμε και κρίνουμε παγκόσμια ηθικά διλήμματα όπως η κλιματική αλλαγή , η τεχνητή νοημοσύνη, ο πόλεμος στην Συρία, καταφεύγουμε σε μεθόδους άρνησης της π[πολυπλοκότητας: σμίκρυνση ζητημάτων, εστίαση σε μια προσωπική ιστορία, επινόηση θεωριών συνωμοσίας, Δογματισμός.

Μήπως να απορρίψουμε την ατομιστική προσέγγιση και όπως πολλές προγενέστερες κουλτούρες στην ιστορία, να δώσουμε στις κοινωνίες τη δύναμη να κατανοούν συλλογικά τον κόσμο;. Αλλά σήμερα βασανιζόμαστε από παγκόσμια προβλήματα χωρίς να έχουμε μια παγκόσμια κοινότητα. Όλες οι υπάρχουσες ανθρώπινες φυλές είναι απορροφημένες στην προώθηση των δικών τους συμφερόντων, και όχι στην κατανόηση της παγκόσμιας αλήθειας.

Μήπως να παραιτηθούμε και να παραδεχτούμε ότι η προσπάθεια των ανθρώπων κατανοήσουν την αλήθεια και να βρουν δικαιοσύνη έχει αποτύχει;

(YavalNoahHarari . 21 μαθήματα για τον 21ο αιώνα. Εκδόσεις Αλεξάνδρεια. 2018)

πάμε για κυνήγι
πιάνω ελάφι
εσύ τίποτα
πρέπει να μοιραστώ την λεία μου;

πάμε για μανιτάρια
το καλάθι σου γεμάτο
είμαι δυνατότερος
μου επιτρέπεις να στα αρπάξω;

ξέρω τι θες
να με σκοτώσεις
για να προφυλακτώ
να σου κόψω τον λαιμό μια μέρα πριν;

Τσίντζος Αλέξανδρος

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

Ζεις στην Ελλάδα. Μια χώρα «ελεύθερη»

Είσαι ελεύθερος σε μια χώρα ελεύθερη.

Είσαι ελεύθερος να πεις την γνώμη σου.

Είσαι ελεύθερος να ψηφίσεις ή να δημιουργήσεις ένα πολιτικό σχηματισμό.

Είσαι ελεύθερος να ντυθείς όπως θέλεις, εκφράζοντας την προσωπικότητα σου.

Είσαι ελεύθερος να σπουδάσεις και να μορφωθείς.

Είσαι ελεύθερος να κινηθείς όπου θέλεις.

Είσαι ελεύθερος να πιστεύεις όπου θέλεις και να εκφράσεις το θρησκευτικό σου αίσθημα.

Είσαι ελεύθερος να γράψεις ή να αγοράσεις ότι βιβλίο θέλεις, ανεξάρτητα από την πολιτική ή ιδεολογική σου τοποθέτηση.

Όμως, όταν ρωτάς τον εαυτό σου πώς πραγματικά αισθάνεται, νιώθεις την πραγματικότητα που σε περιβάλλει και σε περιέχει, ασφυκτική. Υποψιάζεσαι ότι κάτι δεν πάει καλά. Ότι πρόκειται για μια απατηλή εντύπωση η φαινομενική αίσθηση ελευθερίας.

Προσπαθείς να εντοπίσεις τις αιτίες που αισθάνεσαι εγκλωβισμένος σε μια κατασκευή με άυλους τοίχους, που σου στερούν την δυνατότητα να οραματιστείς το μέλλον με εμπιστοσύνη και αισιοδοξία. Τα άυλα δεσμά.

Στέκεσαι κάτω από τον έναστρο ουρανό και σκέφτεσαι...

Τι είναι τα άυλα δεσμά.

Είναι οι κοινωνικές κατασκευές που εκφράζουν και βασίζονται στις συντηρητικές αντιλήψεις και προκαταλήψεις περί ανθρώπινης συμπεριφοράς.

Είναι η ανθρώπινη υποκρισία που αυτάρεσκα αναπαράγει και παπαγαλίζει ρηγά, λεκτικά και διανοητικά στερεότυπα, εκμηδενίζοντας το πάθος που γεννιέται μέσα από την νεανική δημιουργική σκέψη.

Είναι η ιδιοτέλεια και η καταστροφική απερισκεψία με την οποία διαχειρίζεται ο άνθρωπος το Φυσικό περιβάλλον.

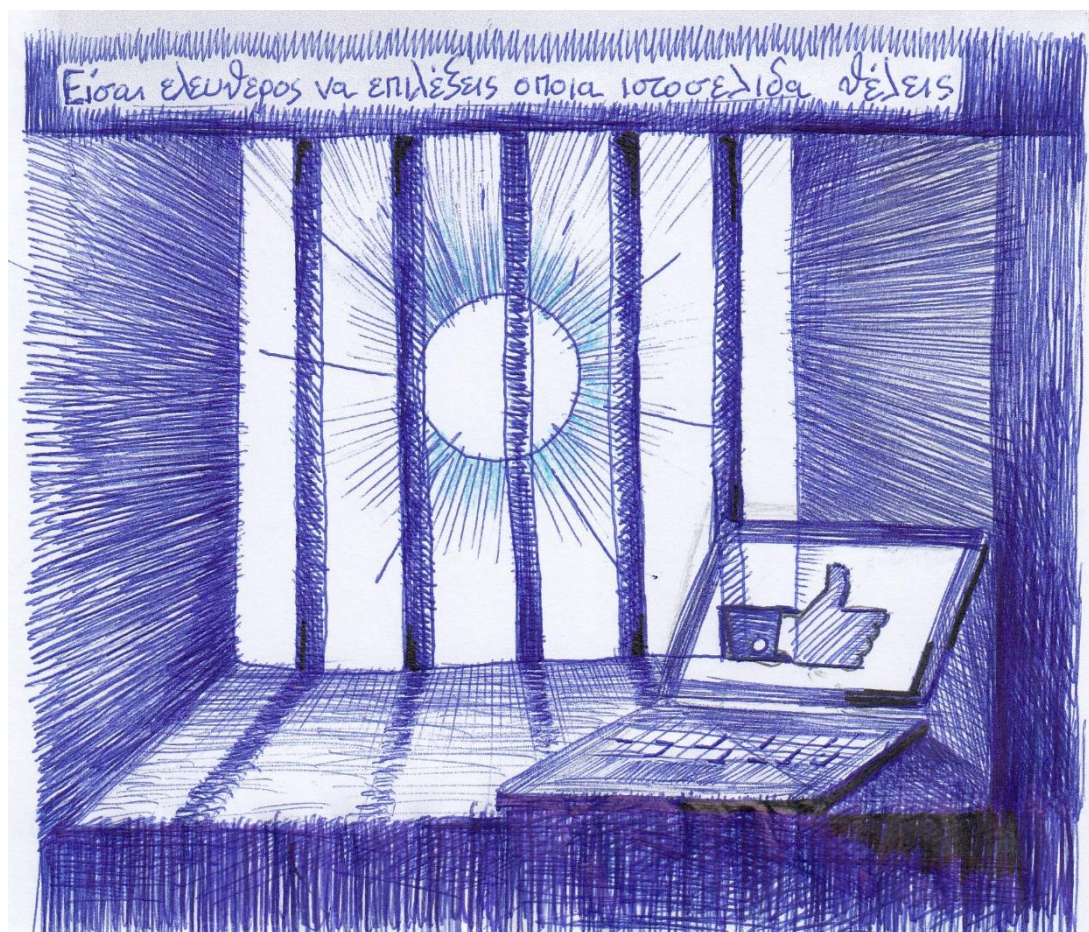
Είναι η σκληρότητα και η αδικία που κυριαρχεί στις ανθρώπινες κοινωνίες.

Είναι η νέα ψηφιακή τεχνολογία που χρησιμοποιείτε για την χειραγώγηση της ανθρώπινης συμπεριφοράς, αντί να συμβάλει στην βελτίωση του περιβάλλοντος και της ζωής των ανθρώπων.

Τελικά και ίσως το σημαντικότερο είναι ότι σου έχουν στερήσει την δυνατότητα να συμμετέχεις στην λήψη αποφάσεων που αφορούν την ζωή σου. Αποφασίζουν άλλοι για 'σένα. Τότε για ποια Ελευθερία μιλάμε; Για ποια Δημοκρατία; Για ποια Δικαιοσύνη;

Αναρωτιέσαι και σκέφτεσαι και ελπίζεις ότι κάτι θα αλλάξει.

Την ελευθερία δεν στην χαρίζει κανείς. Την κατακτάς.

Πως την κατακτάς;

Με αγνότητα στην καρδιά και αντίσταση στους υποταγμένους και άδικους.

Μα, οι υποταγμένοι και άδικοι κυβερνάνε τον Κόσμο. Οι υποταγμένοι κατέχουν τις θέσεις που ρυθμίζουν το σωστό και το λάθος. Που καθορίζουν τι είναι σωστό και τι λάθος.

Πως μπορείς να τους αντισταθείς;

Μπορείς, καλλιεργώντας την ακεραιότητα της αυτονομίας σου. Μπορείς, υπερασπιζόμενος το δικαίωμα της ελευθερίας της σκέψης σου. Μπορείς, αναζητώντας και βρίσκοντας όλα εκείνα που κρατάνε την καρδιά σου ζεστή.

Φοβάμαι. Το τίμημα φαίνεται βαρύ.

Κάποτε μια τσιγγάνα μου είχε πει: «Μην φοβάσαι κανέναν. Να αγαπάς τον Άνθρωπο»

Φασουλά Αναστασία

Ευτυχώς

Ακόμα κι αν ο τόπος σου σε πνίγει...

Κι αν τα ίδια του τα δέντρα με τις ρίζες τους, ρουφούν τη δύναμη σου...

Κι αν τα κλαδιά του σε σπρώχνουν στην πιο τέλεια άβυσσο,

Κι αν σου κρύβουν τον καταγάλανο ουρανό,

κράτα.

Κράτα την ελπίδα πως σε κάποιο λευκό νησί,

*μια βάρκα αντιφεγγίζει απάνεμα την ύπαρξη της, κάτω απ' το πανσέληνο
σόμπαν.*

Κράτα...

Κράτα τη γαλάζια σου σκέψη άθικτη απ τις ύπουλες ίνες του νου,

απ τις ύπουλες ίνες του ανθρώπου.

Κράτα...

Κράτα πως όσο κι αν τα μάτια σου θαμπώνονται απ το τέλειο τίποτα,

Υπάρχει κάτι που ευτυχώς, θα σε νικά.

Κάτι που ευτυχώς θα μας νικά.

Κάτι που ακόμα κι αν απ την ήττα σου θυμώνεις,

θα στέκεσαι να δοξάζεις.

Που η ματαιότητα σου δε φτάνει ν' αγγίξει.

Ευτυχώς στην ευτυχία...

Ευτυχώς στην ελπίδα...

Ευτυχώς στην αγάπη....

Ευτυχώς στην ομορφιά του κόσμου, που για μας φροντίζει!

(το παραπάνω παρουσιάζεται σε βίντεο)

Χαριτάκης Δημήτρης

Είμαι μικρός, πολύ μικρός, είμαι μικρός
και μες στα μάτια σου φαντάζω κάθε μέρα πιο μικρός.
Είμαι νεκρός, σχεδόν νεκρός, είμαι νεκρός
τη θεραπεία σας αντέχω να υπομένω διαρκώς.
Είμαι ζεστός, πολύ ζεστός, είμαι ζεστός
μέσα απ' τα στήθια μου φυσάει ένας άνεμος καυτός.

Θεέ μου που μας ορίζεις κι όλους μας βλέπεις ένα
δεν είναι όπως νομίζεις
δεν είναι όλα όπως νομίζεις εδώ κάτω μοιρασμένα
δεν είναι όλα, δεν είναι όλα, δεν είναι όλα μοιρασμένα.

Μα εσύ που μας φροντίζεις σαν πρόβατα σφαγμένα
στείλε μου αν θέλεις λίγη
μόνο λίγη, τόση δα, **δικαιοσύνη** και για μένα...

(Στίχοι από το τραγούδι Δικαιοσύνη του Γιάννη Αγγελάκα)

Έβγαλε η σκέψη μου φτερά μακριά να φύγει,
αλάργα απ' τα ταπεινά και τα δεσμά της λογικής.
Και πέταξε ψηλά, στου ορίζοντα τα βάθη,
ψάχνοντας κείνα όλα να βρει που κρύβουν την αλήθεια...
Και ένιωσα μέσα μου οργή, για όλα όσα στερούμαι,
για όλα όσα λαχταρώ και δεν τολμώ να ζήσω.
Μα με της σκέψης τα φτερά άρχισα νέα ταξίδια,
Ταξίδια άλλα, απ' αυτά που όρια δεν έχουν,
και έφτασα εκεί που λαχταρώ, στις λευτεριές τη χώρα...

Χρηστάκη Βαρβάρα

Ζήτω οι άσκοπες μετακινήσεις

με μάτια κλειστά

με χέρια γυμνά

με αναπνοές μαζί

με ξημερώματα εκεί

όπου

οι μέρες παραμένουν ζεστές

και

οι άνθρωποι γιορτές.

Ζήτω οι άσκοπες μετακινήσεις

σε πόλεις και

εξοχές

αφού

στο ψιθυρίζουν

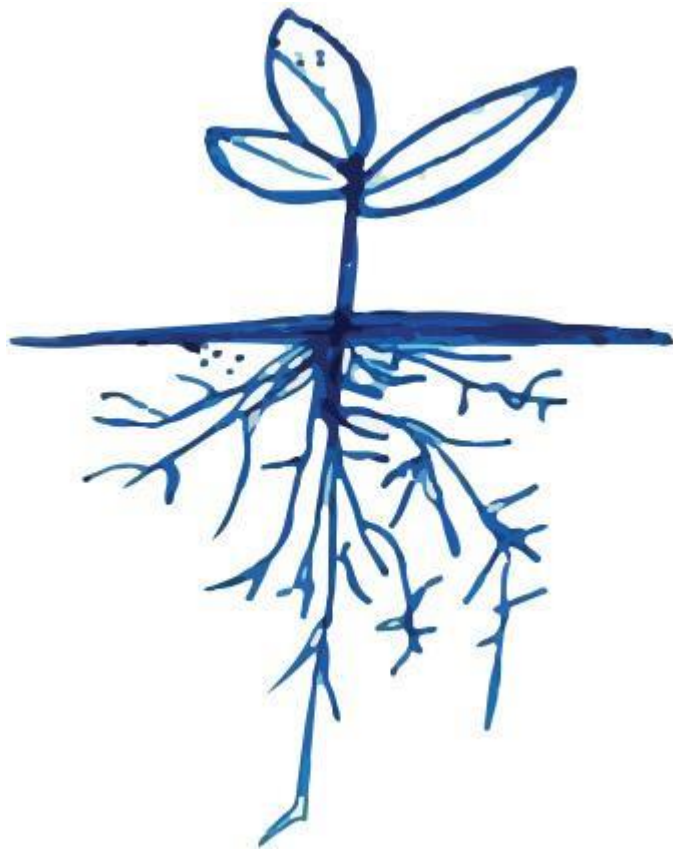
τα βουνά

,

η Αγάπη

νικά.

Ελευθερία

Ελπίδα

- Δεν υπάρχει αλήθεια υπάρχουν μόνο ιστορίες. Ιστορίες για βουνά. Ιστορίες για θάλασσες. Ιστορίες για σένα. Ιστορίες για μένα. Ιστορίες για σένα και για μένα μαζί.
- Μα, οι ιστορίες δεν αιχμαλωτίζουν τους ανθρώπους;
- Οι άνθρωποι αιχμαλωτίζουν ο ένας τον άλλον.
- Όταν λένε ιστορίες;
- Όταν κοιτάζονται στα μάτια.
- Και όταν αγαπιούνται;
- Όταν αγαπιούνται ομορφαίνουν και λένε ιστορίες.
- Για την αγάπη τους;
- Για την πραγματική ζωή.
- Για το φιάσκο;
- Για την Ελπίδα που αναδύεται μέσα από το φιάσκο.

